NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען •8 זייטען

נייעס פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 2/1602 | Łódź, Sroda, 2 stycznia 1929 r. | זיבעטע יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, כ טבת תרפ"ט | Nr. 2/1602

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 24-71

Rozstała się ze światem

B. P. HELENA BUKIETOWA

w dniu 31 grudnia 1928 roku.

Zmarła była wieloletnim i czynnym członkiem Zarządu Ochrony dla Dziewcząt Wyznania Mojżeszowego.

Niniejszem składam hołd JEJ pamięci.

Była Prezesowa tej Instytucji
JAKUBOWA HERTZ.

3493

קרן קימת לישראל, לאדז | פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

זונטאג, דעם 6/1, 4 נאכמ. קומט פאר צוליב דער ערעפנונג פון דער קרייז-קאנפערענץ פון קרן-קימת

א פייערליכע אקאדעמיע

מיט דער בעטייליגונג פון די מיטגלידער פון דער ארץ-ישראל-דעלעגאציע, דעם בעקאנטען העבראישען דיכטער ה' נתן ביסטריצקי, מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט ה' א. הארצפעלד, הרב דוב קוק פון עפולה און ה' מ. אזרחי.

בילעטען צו בעקומען אין ביורא פון קרן-קימת (צעגעלניאנא 4) און אין טאג פון דער אקאדעמיע — אין דער קאסע פון פילהארמאניע.
3496

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אוס אונזער פרעזעס ה' ב. א. גליקסמאן צוליבן טויט פון זיין שוועסטער

ע"ה העלענא בוקעט

המקום ינחם אותו בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג פון „מחסה לזקנים".

DYREKCJA
Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.
(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia swoich odbiorców energji elektrycznej, iż od dnia 2 stycznia 1929 r. wydawane będą personelowi, spełniającemu czynności służbowe na mieście,

LEGITYMACJE KOLORU RÓŻOWEGO z FOTOGRAFJAMI

zaopatrzone w pieczęcie oraz plomby firmowe i podpisy Dyrekcji, ważne do końca 1929 roku. Dotychczasowe legitymacje zostały unieważnione.

P.p. Odbiorców energji elektrycznej uprasza się o zażądanie okazania legitymacji służbowej przed rozpoczęciem czynności przez funkcjonarjusza Elektrowni.

Na niniejsze rozporządzenie Dyrekcja Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc., specjalnie zwraca uwagę pp. odbiorców, nadmieniając, że za nadużycia osób, nie zaopatrzonych w legitymacje Towarzystwa, nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności.

DYREKCJA
Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, Sp. Akc.
(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia W. P. Odbiorców energji elektrycznej na **OGRANICZNIKI,** iż ostateczny termin uregulowania należności **za rachunki I-go kwartału (białe),** t. j. na czas od 1 stycznia 1929 roku do 1 kwietnia 1929 roku, **upływa dnia 10 stycznia r. b.**

Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy, zawartej na dostawę energji elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu bez uprzedniego o tem zawiadomienia.

W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.

Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek biały za IV kwartał 1928 roku. 3488

ŁÓDZKIE
Towarzystwo Elektryczne, Sp. Akc.
(Elektrownia Łódzka)

przypomina Pp. Odbiorcom energji elektrycznej, że wszelkie zmiany w istniejących urządzeniach, przeprowadzone bez zawiadomienia o tem Elektrowni, są niedozwolone.

W razie zaś stwierdzenia uszkodzenia licznika, ogranicznika lub innych przyrządów ustawionych u odbiorców, wzgl. stwierdzenia niedozwolonych manipulacji z temi przyrządami, mającemi na celu zmianę na szkodę Elektrowni, Dyrekcja tej ostatniej, poza odłączeniem odbiorcy od sieci elektrycznej, pociągnie winnych do odpowiedzialności karnej. 3489

יוד. פאסטולאטען אין בעגייטען רומעניען

דעקלאראציע פון יודישען ק/וב אין רומענישען פארלאמענט.

בוקארעשט, (יט״א) דער יודישער פארלאמענטארישער קלוב האט שוין אנגעהויבען זיין טעטיגקייט. אין פארלאמענט האט גערעדט צום מאַניפעסט פון רעגירונגסראט ד״ר טעאדאר פישער. אין סענאט וועט אין נאמען פון יודישען קלוב רעדען דר. עבנער. צום בוקארעשט וועלען רעדען די רעפוטאטען דר. יוסף פישער און אדוו. לאנגראו.

רעפ. דר. טעאדאר פישער האט אין זיין רעדע צ. אנד. געזאגט: „עס איז א פייערליכער מאָמענט אין'ם לעבען פון'ם רומענישען יודענטום, ווען עס קאן צום ערשטען מאל רעדען דורך זיינע פארשטעהער געוועהלט דורך פרייע און געזעצליכע וואהלען. די גרעסטע טייל פון די יודען אין רומעניען בעטראַכט זיך אלס א עטנישע מינדערהייט און שטרעבט אין די גרעניצען פון דער רומענישער מלוכה'שאפט די רעאליזירונג פון די נאציאנאלע פאָדערונגען און אידעאלען. די יודען זענען דורכגעדרונגען מיט'ן ריינסטען פאטריאטיזם, פלעגענדיג אונזער נאציאנאל לעבען, ווייסען מיר צו שעצען די גייסטיגע און קולטורעלע אוצרות פון רומענישען פאלק. גלייכצייטיג דריקען מיר אויס אונזער אנערקענונג דעם רומענישען פאלק פאר די סימפאַטיע־דעקלאראציעס צום ציוניזם, וועלכע עס האבען אפגעגעבען אלע רעגירונגען.

דער יודישער פארלאמענטארישער קלוב וועט אונטערשטיצען די פארלאמענטארישע גרופירונגען וועלכע וועלען פיהרען א דעמאקראטישע פאליטיק. לויט פרינציפען פון פרייהייט, גלייכהייט און ברודערליכקייט פון אזא מין רעגירונגס־סיסטעם ערווארטעט דער יודישער קלוב די גאראנטירונג פון אלע בירגערליכע פרייהייטען, און ספעציעל פון רעליגיע, פרעסע און שול־וועזען אויף דער שפראך, וואס עס וועלען ווינשען די עלטערען; ווי אויך די רעאליזירונג פון גלייכהייט פון א.ע בירגער. דער קלוב ערווארטעט אויך די אויסווארצלונג פון דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע.

נישט פערגעסענדיג דעם אגראר־כאראקטער פון דער רומענישער מלוכה, שטרייכט דער יודישער קלוב אונטער די וויכטיגקייט פאר דער מלוכה פון האנדעל און קליין־אינדוסטריע. הייל די מעהרהייט יודען זענען בעשעפטיגט אין די ראיינע צווייגען, וועט דער קלוב זיך ספעציעל פערנעהמען מיט די טיילען פון דער פראדוקציע און זיי פערטיידיגען.

די בלוטיגע וואונדען, וועלכע די יודישע בעפעלקערונג האט בעקומען אין משך פון צעהן יאהר חילקיר זענען אונצעהליג. דער יודישער קלוב וועט נישט אויפהערען אנצווייזען דער רעגירונג אויף די ראיינגע וואונדען. פאָרערענדיג זיי צו היילען דורך פערנונפטיגע מיטלען. נישט קוקענדיג דערויף, וואס דער קלוב זעהט אינם מאַניפעסט איינגע דעפעקטע, וועלכע זענען נוגע דער יודישער בעפעלקערונג, האלט ער זיך אפ זיי צו פארמולירען, כדי זיי זאלען נישט אויסגעטייטשט ווערען אלס צווייפעל אין די פרינציפען פון דער רעגירונג און דער שפיץ פון וועלכער עס שטעהט א מאן, ווי יוליו מאניו, וועלכער איז איינער פון די גרעסטע רומענישע מלוכה־מענער און איז דורכגעדרונגען מיט פעסטע פרינציפען און נאָבילקייט פון געפיהלען.

פריי אין זיין טעטיגקייט, און פולער צוטרוי צו דער רעגירונג, וועט דער יודישער קלוב שטיצען די רעגירונג, אנהענגענדיג, ווען עס וועט נויטיג זיין אָביעקטיווע קריטיק".

וועלט־קאנגרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל

בערלין, 1 (יט״א טעלעגראפיש) דא איז פארגעקומען א 2־טאגיגע קאנפערענץ פון דער געזעלשאפט „פריינד פון ארבייטענדען ארץ־ישראל", עס זענען געווען אנווע ענר פיל אנגעזעהענע יודישע און נישט יודישע פערזענליכקייטען. עס זענען געהאלטען געווארען עטליכע רעפעראטען און ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען אנ'אלוועלטליכע ארגאניזאציע פון „פריינד פון ארבייטענדען ארץ־ישראל".

צו דער ארגאניזאציע האבען זיך אנגעשלאסען די יודישע סאציאליסטישע פארטייען, קולטורעלע און סאציאלע געזעלשאפטען. די אויפגאבען פון דער ארגאניזאציע זענען צו שיצען דאס ווערק פון אויפבוי פון ארץ־ישראל. ס'איז אויסגעארבייט געווארען א פלאן צוזאמענצורופען א וועלט־קאנפערענץ, כדי צו ארגאניזירען א וועלט־קאנגרעס פאר'ן ארבייטענדען ארץ־ישראל.

אינצידענט גריכענלאנד—סאוויעטען.

וויען, 1 (ספ. טעל.) די ווינער צייטונגען מעלדען פון אטען: דער גריכישער געזאנדטער אין מאסקווע האט טעלעגראפיש מיטגעטיילט זיין רעגירונג, אז דער גריכישער אינזשיניער בוטסינאס איז פער'משפט געווארען דורכ'ן קיעווער געריכט אויף 10 יאהר שווערע טורמע, כלומר'שט צוליב ווירטשאפטליכער שפיאנאזש. דער פראצעס איז פארגעקומען ביי פערמאכטע טירען, דערביי זענען נישט געווען קיין שום עדות, דער בעשולדיגטער האט לויט דער דעפעשע פון גריכישען געזאנדטע, נישט געהאט קיין מעגליכקייט זיך צו פערטיידיגען. די גריכישע רעגירונג האט פראטעסטירט געגען אזא האנדלונג.

געמיינזאמע אקציע וועגען כותל־המערבי.

וויען, 1. (יט״א, טעלעגראפיש) דער ארטאדאקסישער ארגאן „יודישע פרעסע" טיילט מיט, אז צווישען ועד לאומי און אגודת ישראל איז געקומען צו א הסכם וועגען דער ווייטערדיגער אקציע בנוגע דעם כותל־מערבי. ס'איז געוועהלט געווארען א קאמיטעט פון 7 פערזאן פון ועד־לאומי און 4 פון אגודת־ישראל.

אויפרוף וועגען א פאנאייראפעאישע קאנפערענץ

פאריז, 11 (ספ טעל.) דער פרעזידענט פון דער פאן אייראפעאישער אוניע קודענהאווע קאלערגי האט ארויסגעגעבען אנ'אויפרוף, אין וועלכען ער פאדערט אויף צוזאמענצורופען אין יאהר 1929 א פאן־אייראפעאישע קאנפערענץ. דער פרעזידענט פון דער אוניע שרייבט אין זיין אויפרוף, אז די פעלקער־ליגע דארף דערגענצט ווערען מיט דער פאן אייראפעאישער ארגאניזאציע, כדי צו דערלעדיגען אזעלכע פראבלעמען ווי ענטוואפנונג, זיכערקייט, מינדערהייטס־שוץ און אפשאפען דעם צאל.

אנ'ענטפער צו די סאוויעטען

וועגען ענטוואפנונגס־פראיעקט.

גענף, 1. (ספ. טעל.) דער גענעראל־סעקרעטאריאט פון דער פעלקער־ליגע האט פערעפענטליכט די תשובה פון פארזיצער פון דער קאמיסיע פאר ענטוואפנונג לאודען אויף ליטווינאוו'ס פאדערונג אז ס'זאל זיך באלד צוזאמענקומען די פארבערייטונגס קאמיסיע, כדי צו בעהאנדלען דעם סאוויעטישען פראיעקט וועגען אלגעמיינער ענטוואפנונג. לאודין מיילט מיט ליטווינאוו'ן, אז ער האט בעשלאסען צוזאמענצורופען די קאמיסיע אויפ'ן 15 אפריל. וועגען דעם, צי ס'וועלען אויף דער זיצונג בעהאנדעלט ווערען די סאוויעטישע פראיעקטען ווערט אינ'ם בריף נישט דערמאנט.

סאנירונג פון פראנצויזישען פארלאמענט.

פאריז, 1 (ספ. טעל.) לויט'ן פארשלאג פון פואנקארע האט דער סענאט אנגענומען א געזעץ, וואס פערוועהרט אלע דעפוטאטען און סענאטארען צו פערנעהמען אנפיהרענדע אמטען אין פינאנץ־ און אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען.

6 חדשים תפיסה

פאר פייניגען א יודישע פאמיליע.

מאסקווע, 1. (יט״א, טעלעגראפיש). דאס סמאלענסקער געריכט האט אין פערלויף פון 3 טעג בעטראכט דעם פראצעס פון 5 אנטיסעמיטען, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין פייניגען די יודישע פאמיליע ריעזניק. די בעשולדיגונג האט זיך ארויסגעשטעלט פאר א ריכטיגע. דאס געריכט האט פערמשפט די אנגעקלאגטע אויף 6 חדשים תפיסה יעדען.

„גראף צעפעלין" זאל פליהען ארום דער וועלט.

בערלין, 1 (ספ. טעל.) פון פרידריכסהאפען איז מען מודיע, אז די לופט־שיף „גראף צעפעלין", וועלכע האט געמאכט די. רייזע פון אייראפא קיין אמעריקא, האט בדעה אין לויפענדען יאהר אונטערצונעהמען א לופט־רייזע ארום דער וועלט, איבער סיביר און יאפאן.

דער רייינער ריוח, וועלכען די שיף האט געהאט פון דער רייזע קיין אמעריקע, בעטרעפט 100 טויזענד דאלאר.

אויפשטאנד אין גריכישען פלאט.

אטענטאט אויף אנ'אונטערוואסער־שיף

אטען, 1 (ספ. טעל.) די קאמוניסטישע גריכישע מאטראסען האבען געוואלט דערטרינקען די אונטערוואסער שיף „פאפאניקאליס", דער אטענטאט האט זיך נישט איינגעגעבען. די אונטערוואסער־שיף איז דאך ערנסט בעשעדיגט געווארען. באלד צומארגענס איז פארגעקומען אנ'אטענטאט אויף א צווייטער אונטערוואסער־שיף, וועלכע איז בעשעדיגט געווארען. פיל מאטראסען זענען ארעסטירט געווארען. די רעגירונג האט בעשלאסען צו ערקלערען פאר אומגעזעצליך אלע קאמוניסטישע ארגאניזאציעס.

א 5־טאגיגע ארבייטס־וואך

איינגעפיהרט אין פארד'ס פאבריק.

ניו־יארק, 1 (ספ. טעל.) אין די אויטא־פאבריקען פון פארד איז ענטגילטיג איינגעפיהרט געווארען א פינפטאגיגע ארבייטס־וואך, אזוי ארום האבען די ארבייטער 2 רוה־טאג אין וואך. די ארבייטסלוינען זענען געבליבען די זעלבע, וואס פריהער.

אזוי ווי פארד האט איינגעפונען, אז נאך האלבער נאכט פאלט די ארבייטסזאמקייט, איז די נאכט־ארבייט אפגעשאפט געווארען, כדי נישט צו פערקלענערן די פראדוקציע זענען אנגענומען געווארען נייע 30,000 ארבייטער, אזוי ארום דערגרייכט די צאהל ארבייטער אין פארד'ס פאבריקען ביז 100 און אכציג טויזענד מאן.

פון 1 מערץ אן וועלען פארד'ס אויטא־פאבריקען אויספערטיגען טעגליך 8,750 אויטאס.

א חזיר אויפגעפרעסען א קינד.

ווילנא, 1 (ספ. טעל.) אין דארף סטאקישקי איז פארגעקומען א שרעקליכער פאל, א געוויסע מאריא מוריצעוו איז אוועק צו דער ארבייט און איבערגעלאזען איהר 3־חדשים'דיג קינד אין וויגעל. ווען זי איז צוריקגעקומען האט זיך איהר פארגעשטעלט א שרעקליך בילד, דאס וויגעל איז געווען לעדיג און אויף דער פארלאגע זענען געלעגען נאר איבערבלייבענצען פונ'ם קינד, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז אין שטוב אריינגעקומען א חזיר, וועלכער האט אויפגעגעסען דאס קינד.

די ראדיקאלע ציוניסטען וועלען ווייטער קעמפען

געגען דער „אגענץ"־פערברייטערונג.

בערלין, (יט״א) דאס בערלינער צענטראל־ביורא פון דער „פעראייניגונג פון ראדיקאלע ציוניסטען" פערעפענטליכט פאלגענדען קאמוניקאט:

„די איצט־געשלאסענע סעסיע פון ציוניסטישען אקציאנס־קאמיטעט האט בעשטעטיגט די רעזאלוציעס, וואס זענען דערגרייכט געווארען בעת די ניו־יארקער אונטערהאנדלונגען פון נאוועמבער ה. י. וועגען דער פערברייטערונג פון דער „יודישער אגענץ". די סעסיע האט אבער פון דער אנדערער זייט די דורכפיהרונג פון די בעשלוסען געמאכט אפהענגיג פון א ריהה בעדינגונגען, וואס זייער פערווירקליכונג ווענדעט זיך אן דער צושטימונג פון מעהרערע פאקטארען.

אין דער פראגע פון דער פערווירענטענשאפט פון דער „יודישער אגענץ", אין דער פראגע וועגען זיכערען די רעכט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אלס „יודישע אגענץ" אין פאל, אויב די פערברייטערטע „אגענץ" וועט ווערען אויפגעלעזט, אין דער פראגע פון דער ארץ־ישראל־פערטרעטונג אין דעם נישט־ציוניסטישען טייל פון דער „יודישער אגענץ" ווי אויך אין א ריהה וויכטיגע ארגאניזאטארישע פראגען, האט דער אקציאנס־קאמיטעט געגעבען אויפטראגען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין דער פארם פון בעשלוסען, וואס די לעצטע וועט וועגען זיי דארפען אגעבען א חשבון אויף דער נאהענטער זיצונג פון אקציאנס־קאמיטעט אין פריהלינג 1929. ביז דאן דארפען לויט די בעשלוסען פון א. ק. די פארבערייטונגען פאר דער בעזעצונג פון דער פערברייטערטער יודישע אגענץ דורך לאנדעס — דעלעגאציעס נישט איבערטרעטען דאס ראמען פון פרעליםינארע בעשפרעכונגען.

אין דעם ערשט שטעהט די פעראייניגונג פון ראדיקאלע ציוניסטען איפ'ן שטאנדפונקט, אז פארן קאנגרעס דארפען נישט אונטערגענומען ווערען קיינע עפעקטיווע שריט פאר דער בעזעצונג פון דער „יודישער אגענץ". הייל דער קאנגרעס מוז פריהער אננעהמען א שטעלונג צו דער פראגע פון פראווזאריום, ווען וואס עס איז דא א בעוואוסטער בעשלוס פון קאנגרעס, און וואס עס זאל אבער לויט די רעזולטאטען פון די ניו־יארקער פערהאנדלונגען געלעגט ווערען אין אנ'אנדערען זין.

די פעראייניגונג פון ראדיקאלע ציוניסטען איז איצט ווי פריהער ענטשלאסען צו פיהרען דעם קאמף געגען דעם „אגענץ"־פלאן אזוי ביז'ן קאנגרעס ווי אויך אויפ'ן קאנגרעס; די לעצטע פערהאנדלונגען פון א. ק. איבער די ארגאניזאטארישע פראגען האבען די געפאהרען פונ'ם פיפטי־פיפטי־פלאן אין אזא מאס געבראכט צום בעוואוסטזיין אפילו פון די פריהערדיגע אנהענגער פון דער פערברייטערטער אגענץ, אז דער לאנג־יעהריגער קאמף פאר דער רעוויזיע פון „אגענץ"־פלאן האט איצט פיל אויסזיכטען אויף ערפאלג.

דאס, וואס די עקזעקוטיווע און דר. סטיפען וויז האבען איבערגעגעבען וועגען די ניו־יארקער רעזולטאטען, האט בולט בעוויזען, אז עס האנדעלט זיך וועגען די דעמאקראטישע און נאציאנאלע אטריבוטען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג. דער ריבער וועט די פעראייניגונג פון ראדיקאלע ציוניסטען, פערשטארקט דורך דער צוטרעטונג פון נייע א אָפּאזיציאנע גרופען פארטוועצען דעם קאמף, כדי נאך אין דער לעצטער שעה צו ראטעווען די בעוועגונג און דעם קאנגרעס פון די צאהלרייכע געפאהרען.

ברכת מז״ט

מעומק לבנו אנחנו מביעים את ברכתנו החמה והנלבבה לחבירנו היקר, עסקן צבורי ונדיב לב מזכיר הישיבה „תורת אליעזר" בלודז כמר

מיכאל קארמיאל נ״י

לנשואת בנו היקר המושלם כמר מאיר נ״י. מי יתן וה׳ שיהא דרכם המתודה סוגה בשושנים ויזכה לראות מהם רב נחת ותענוג על הרי יהודה.

ועד הישיבה „תורת אליעזר"
בלאדז, פ. דרושעפסקע 12.

„ארט" געזעלשאפט „ארט"

צו פערשפרייטען מלאכה און ערד־ארבייט צווישען יודען אין לאדז
וואולטשאנסקא 27. טעלעפאן 23־11.

דעם 2, 3 און 4 יאנואר 1929 וועלען אנגענומען ווערען איינשרייבונגען אויף פאלגענדע פראפעסיאנעלע לערן־קורסען:

פאר פרויען:

1) וועש נייהעריי, וועש צושניידעריי און מאדעלירען,
2) מאשין האפט מיט פאך־צייכנונג,
3) האנד־האפט, אלע מעגליכע טעכניקען,
4) מאניקור,
5) שטאפעריי,
6) מעכאנישע שרייבען און שפולען,
7) מעכאנישע שפולען צו זאקען און סוועטערס,
8) מעכאנ. קעטלען און אווערלאק־ארבייט.

פאר פרויען און מענער:

9) אנדולאציע און פריזירען־ארבייט,
10) טריקא־העמשקעס ארבייט אויף שליטען־מאשינען,
11) סוועטער־שטריקעריי,
12) מעכאנישע וועבעריי,
13) רונד־קראפט־זאקען־קורס.

לאָדז — 2 יאַנואַר 1929

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז — 2 יאַנואַר 1929

פון דיקטאַטור צו אַ דיקטאַטאָר

פון לענין ביז סטאַלין.

פון דר. א. מוקדוני.

געווען איז אין רוסלאַנד אַ דיקטאַטור, די קאָמוניסטישע פּאַרטיי איז געווען די טרעגערין פון די דיקטאַטאָרישע פולמאַכטען. דער איינצעלנער קאָמוניסט, האָט ער געמעגט האָבען דעם גרעסטען אויטאָריטעט און דעם גרעסטען איינפלוס אויף דער פּאַרטיי איז ניט דערלאָזען געוואָרען צו אַלייןהערשערייַ אין דער פּאַרטיי.

לענין איז ניט געווען קיין דיקטאַטאָר. זיין גרויסע אויטאָריטעט און זיין גרויס אָנזעהען אין דער פּאַרטיי האָבען איהם דערהויבען צו ווערען דער קאָפּ פון דער פּאַרטיי, אָבער בשום אופן ניט צו ווערען אַ דיקטאַטאָר.

דער שטאַרקסטער מענש, דער קלאָרסטער קאָפּ און דער שעפער פון קאָמוניזם — האָט זיך די פּאַרטיי געבויגען פאַר זיין אויטאָריטעט.

קיינער אין רוסלאַנד האָט ניט געהאַט אַזעלכע שאַנסען צו ווערען אַ פולשטענדיגער דיקטאַטאָר ווי לענין, אָבער לענין האָט זיין אויטאָריטעט און זיין מאַכט אָפּגעגעבען דער פּאַרטיי. זי, די פּאַרטיי, איז די העכסטע מאַכט, די העכסטע אינסטאַנץ, די גרעסטע געביטערין און די אונבעשרענקסטע בעל־דעה.

האָט לענין זיך ניט געוואָרפען מיט חברים פון דער פּאַרטיי. טייער איז בײַ איהם געווען יעדער טיכטיגער פּאַרטיי־מענש, יעדער טעטיגער פּאַרטיי־מיטגליד און יעדער, וואָס איז איינגעפלייצט געוואָרען אין דעם פּאַרטיי־אָרגאַניזם.

אַ גרויסער מענשען־קענער, האָט ער געוואוסט די שוואַכקייטען פון זיינע נאָהענטסטע מיטאַרבייטער. ווער האָט אַזוי גוט געקענט גריגאָרי זינאָוויעוו'ן מיט אַלע זיינע שאָטענדיגע שטריכען, ווי לענין? ווער האָט אַזוי גוט איינגעזעהן די קאָמפּליצירטע פּערזענליכקייט פון טראָצקי'ן? ווער האָט אַזוי געזעהן דורך און דורך די קוואַטשקייט פון אַ קאַמיעניעוו. די רעוואָלוציאָנערע קאָקעטעריי פון אַ ראַדעק, די טעמפּע עקשנות פון אַ סטאַלין און די אינטעליגענטע צעקראָכענקייט פון אַ לונאַטשאַרסקי?

אָבער אין דער קאָמוניסטישער משפּחה זענען זיי געווען; מען קען ניט אויסקלייבען קיין קינדער, קיין פעטערס, מוהמעס און קוזינס אין אַ משפּחה — אַז דאָס איז די משפּחה און פערפאַלען.

מע קען זיך ניט אָפּזאָגען פון גריגאָרי זינאָוויעוו, כאָטש ער פערנווירעט אַלעמען מיט זיינע קינדישע קאַפּריזען און מיט זיינע בן־יחיד'ישע דערבאָשע; ער געהערט צו משפּחה, דאַרף מען זיינע חסרונות פערקוקען און דעקען אויסבויגען זיינע אָרימע כּחות.

מען קען זיך ניט אָפּזאָגען פון טראָצקי'ן, כאָטש ער איז געווען אַן אָפּגעריסענער פון דער משפּחה צענדליגער יאָהרען, כאָטש ער האָט זיך צוגעטוליעט צו דער קאָמוניסטישער משפּחה אין דער לעצטער מינוט; אַריינגענומען אין דער משפּחה איז ער אַן אייגענער, אַ ליבליכער, און מען מוז אויסשטעהן פון אַלע זיינע מענשעוויסטישע געוואוינהייטען.

אַ קליגער טאַטע איז ער געווען; אַמאָל איינעם פעטערליך אָנגעדרעהט פאַר'ן אויער, אַמאָל איינעם גוט אויסגעשמיצט, אַמאָל איינעם ערנסט אויסגעמוסר'ט, אַמאָל איינעם שטילערהייט געוואָרענט און אַמאָל איינעם שאַרף אויסגעלאַכט און פערשעהמט, אָבער אַרויסוואַרפען איינעם פון דער משפּחה, מעביר נחלה זיין עמיצען — דאָס ניט.

אין מאָסקווע, אין די ענגע קאָמוניסטישע קרייזען, האָט מען געוואוסט, וויפיל לענין האָט געהאַט אויסצושטעהן פון נאָהענטע משפּחה־מענשען; עס איז גאָרנישט צוגעאַנגען אַזוי פּאַטריאַרכאַליש אין דער קאָמוניסטישער משפּחה; געווען ביטערע עקשנים, וואָס פלעגען לענינ'ען פערזומערען דאָס לעבען, געווען פערדרעהטע קעפּ, וועלכע פלעגען איהם פערגיפטען זיינע טעג און נעכט, געווען צעבאַלוועטע קאָמוניסטען, וואָס האָבען אָנגעמאַכט די ביטערסטע צרות, געווען לייכטזיניגע, וואָס האָבען אָנגעפּלאָנטערט קנוילען פון אומאָנגענעהמליכקייטען, אָבער, ווי געזאָגט, וועלען ווער איז אַרויסגעטריבען געוואָרען פון דער פּאַרטיי.

אַ גרויסער מענשען־קענער, האָט ער אין יעדען געזעהן שאָטען און ליכט, און איהם איז נאָר געווען אויפגעגעבען צו שאַפען אַ קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון גאַנץ צדיקים, פון גאַנץ תכלית און פון גאַנץ אויסדערוועהלטע.

לענין איז ניט געווען קיין דיקטאַטאָר, ער איז געווען דער קליגסטער און דערפאַר דער געוויגטער שעפער פון אַ פּאַרטיי, האָט ער געהאַט די גרעסטע אויטאָריטעט, אָבער ער האָט זי ניט אויסגענוצט צו ווערען אַ דיקטאַטאָר. אַלץ פאַר דער פּאַרטיי, פאַר זיך פערזענליך — גאָרנישט.

ווי נאָר לענין האָט צוגעמאַכט די אויגען, האָבען זיך באַלד אָנגעהויבען מחלוקת'ן און רייסערייען אין דער קאָמוניסטישער משפּחה.

איז די דיקטאַטור פון דער פּאַרטיי אַריבער אין די הענט פון דעם עקשן, וואָס האָט זיך גענומען די ברייטע רעה אַרויסצוואַרפען יעדען ווידערשפּעניגען פון דער קאָמוניסטישער משפּחה.

איז סטאַלין געוואָרען דער דיקטאַטאָר.

שטעהט די טיר פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אָפען און ווי איינער וואַגט נאָר אַ פּיפּס צו טאָן, ווערט ער באַלד אַרויסגעוואָרפען.

און זינט לענין איז געשטאָרבען, זענען די בעסטע מיטגלידער פון דער קאָמוניסטישער משפּחה אַרויסגעוואָרפען געוואָרען; די אַלע, וועלכע לענין האָט אויסגעדרעהט און ערצויגען מיט אַזוי פיל פעטערליכער געדולד, קלוגשאַפט און צערטליכקייט, זענען איצט פערטריבענע און אָפּגעריסענע פון דער קאָמוניסטישער משפּחה.

איז טראָצקי, מיט וועלכען דער טאַטע לענין האָט זיך געפּלאַקעט, ער האָט איהם פון די מענשעוויסטישע מיט שערי טומאה אַרויסגעראַטעוועט און האָט איהם פאַר אַ קאָמוניסטישען בעל־תשובה געמאַכט, פערטריבען געוואָרען.

און מיט טראָצקי'ן זענען אַוועק די זיילען פון דער קאָמוניסטישער משפּחה, די וועלכע האָבען די משפּחה אויפגעבויט.

און נאָך טראָצקי'ן זענען הונדערטער טויזענטער אַרויסגעשליידערט געוואָרען.

דאָס זענען די ראָזיגע, וואָס האָבען זיך פערזינדיגט אין יונגקייט.

איצט ווערען אַרויסגעוואָרפען די, וועלכע פערזינדיגען זיך אין רעכטקייט.

און עס ווערט אַרויסגעוואָרפען דער, וואָס האָט די העזה און דאָס שטיקעל מוט ניט צו זיין איינשטימיג מיט סטאַלינ'ען.

איצט הערען מיר, אַז נ. בוכאַרין איז אַראָפּ פון דער גדולה. ער איז אויס פרעזידענט פון קאָמינטערנאַציאָנאַל און אויס רעדאַקטאָר פון דעם קאָמוניסטישען שופר, פון דער פּאַרטיי־צייטונג „פּראַוודאַ".

נ. בוכאַרין איז דער ליבסטער מזיניקעל פון דער קאָמוניסטישער משפּחה.

און ער איז טאַקע געווען אַ גראָטעסקער מזיניקעל; יונג, אָבער וואוילגעלערנט, עהרליך, איינפאַך און איבערגעגעבען דער משפּחה מיט לייב און לעבען.

אַנ'אָריגינעל גלח'ס אַ זוהן, איז ער אַ רוסישער פאָלקס־מענש, אין אויסלאַנד האָט ער געלערנט געשמאַק געלערנט, אָבער קיין אויסלענדער איז ער ניט געוואָרען, ער איז געבליבען אַ רוסישער וואוילער בחור'עץ, געהמט אַלץ געוואַלדיג ערנסט, אָבער אין דער זעלבער צייט אַ האַרציגער מענש און טוט ער עפּעס, טוט ער עס מיט דבקות ביז זעלבסט־פערגעסונג.

אין די הונגער־יאָהרען איז דער ראָזיגער מזיניקעל, דער ליבלינג פון אַלע גרויסע קאָמוניסטישע קעפּ, געווען אַזוי פערטון אין דער אַרבייט אַז ער האָט אַפילו פערגעסען צו עסען דאָס אָרימע שטיקעל ברויט, וואָס איז אָנגעקומען אויף זיין חלק, און ווען ניט די גוטע, האַרציגע מאַריאַ איליטשנאַ, לענינ'ס שוועסטער, וואָס איז געווען די סעקרעטאַרין פון דער „פּראַוודאַ", וואָלט ער ממש אויסגעגאַנגען פון הונגער. זי, די האַרציגע מאַמע, פלעגט דעם פערטוענעם מזיניקעל אונטערטראָגען אַ שטיקעל ברויט.

און ווען ער איז ערנסט קראַנק געוואָרען פון אָנגעשטרענגטער אַרבייט און הונגער, האָט די וועלכע קאָמוניסטישע מאַמע איהם אַוועקגעשאַרט קיין קרים צו ערהאָלען זיך אַביסעל.

אַ יונגער מענש, לערך, איז ער געווען דער רעדאַקטאָר פון דער פּאַרטיי־צייטונג און האָט נאָך צייט געהאַט אָנצושרייבען עטליכע ביכער, מיט וועלכע דער קאָמוניזם האָט שטאָלצירט. ער האָט געהאַט צייט פאַר אַלע קאָנגרעסען, פאַר צוזאַמענפאָהרען; אומעטום איז ער געקומען מיט אַנ'ערנסטען רעפעראַט, אָדער מיט אַנ'אויספיהרליכען בעריכט.

אַ האַלבער געלערנטער, האָט איהם די פּראַקטישע אַרבייט פונ'ם קאָמוניזם געשטערט צו ענטוויקלען זיך אַלס דער טעאָרעטיקער פון קאָמוניזם, כאָטש ער האָט געגאָלטען פאַר אַזאַ, איז ער געוואָרען אַנ'אויסגעצייכענטער זשורנאַליסט, שאַרף, קלאָר און זאַכליך.

און ווען סטאַלין האָט געדאַרפט פּסלנ'ען טראָצקי'ן טעאָרעטיש, האָט ער קיין אַנדערען ניט געפונען אויסער בוכאַרינ'ען; בוכאַרין איז שטאַרק אין דער קאָמוניסטישער טעאָריע, ער איז בעליבט און טוט אַלץ עהרליך און ערנסט.

און ווען די געקנייטשטע שטערנס און די גרויסע קעפּ זענען אַרויסגעוואָרפען געוואָרען פון דער קאָמוניסטישער משפּחה, איז דער מזיניקעל, נ. בוכאַרין, דערהויבען געוואָרען צו די סאַמע פעראַנטוואָרטליכסטע אַמטען; ער איז דערגאַנגען צו דעם צווייטע גרעסטען אַמט פון אַ צווייטער קאָמוניסטישער מלוכה — צום אַמט פון אַ פרעזידענט פון קאָמוניסטישען אינטערנאַציאָנאַל.

און בוכאַרין איז אַזוי איינגעוואַקסען אין דער משפּחה ווי יעדער מזיניק, וואָס איז אַלעמען איינגעבאַקען אין האַרצען. די קאָמוניסטישע משפּחה אָהן בוכאַרינ'ען איז אַ משפּחה אָהן אַביסעלע גרות.

בוכאַרין איז געווען דער נחת פון דער קאָמוניסטישער משפּחה.

און מיט אַמאָל איז ער אַרויסגעוואָרפען געוואָרען.

— דאָ ניט לאַנג האָט דער מזיניקעל געהאַלטען שטיפעריש אַרויסצוואַרפען די עלטערע ברידער ווי־

(ווייטער זעה 6־טע זייט).

די יאָהר־ענדערונג

פערספּעקטיוון פון דער פּוילישער פּרעסע.

בײַ דער געלעגענהייט פון דער יאָהר־וועקסלונג האָט די גאַנצע פּוילישע פּרעסע אָפּגעדרוקט גרויסע אָפּהאַנדלונגען וועגען דעם פאַרגאַנגענעם יאָהר און אויסזיכטען פאַר'ן קומענדיגען יאָהר.

דער „ראָבאָטניק" מאַכט אַ סך הכל פון דער גרויסקייט פון זיין פּאַרטיי, שטעלט פעסט, אַז די שפּאַלטונג האָט ניט געשאַדט דער פּ.פּ.ס., אַדרבא, ז' די פּ.פּ.ס. איז פּטור געוואָרען פון דעם פּסולת און קען איצט רוהיג פאָרטזעצען איהר אָנגעצייכענטע פּאָליטישע אַרבייט. דער „ראָבאָטניק" שרייבט:

— דער אמת'ער קאַמף פיהרט זיך איצט צווישען סאָציאַליזם און קאָמוניזם, פון אויסגאַנג פון ראַזיגען קאַמף איז אָנבעלאַנגט די צוקונפט פון פּוילען. מיר רעכענען זיכער, אַז מיר וועלען זיגען.

און ווייטער: מיר האָבען קיינמאָל ניט געפיהרט קיין בייזוויליגע אָפּאָזיציע אָדער פערזענליכע אָפּאָזיציע. אונזער אָפּאָזיציע דרינגט אַרויס פון דעם פאַקט, אַז אין דער דעמאָקראַטיע זעהען מיר דעם איינציגען ענטוויקלונגס־וועג פון פּוילען אַלס מלוכה. מיר ווייסען, אַז דאָס נאָך־מאַי־רעגירען איז פערבונדען מיט דער פּערזאָן פון מאַרשאַל פּילסודסקי. נאָך דעם ראַזיגען אופן פון רעגירען קען קומען אָדער אַ מיליטערישע דיקטאַטור, אַ פּאַראָדיע פון פאַשיזם, אָדער די פּאַרלאַמענטאַרישע דעמאָקראַטיע, מיר קעמפען פאַר דער לעצטער. ווייטער מוז דאָס אַרבייטענדע פּוילען בעקומען אַזאַ איינפלוס אויף דער מלוכה, אַז עס זאָל קענען פעראַנטוואָרטליך זיין פאַר דער מלוכה. פּוילען וועט ניט אַרויס פון ווירטשאַפטליכען קריזיס און וועט ניט אַנדערש ראַטעווען איהר ווירטשאַפטליכע אונאָפּהענגיגקייט, ווי נאָר ווען די מלוכה און די געזעלשאַפט וועט האָבען די קאָנטראָל איבער דער אינדוסטריע־פּראָדוקציע און איבער דעם פינאַנץ־קאַפּיטאַל. ס'מוז אַדורכגעפיהרט ווערען די פערזיכערונג פון אַרבייטער אויף עלטער, אונפעהיגקייט צו אַרבייט און פערזיכערען אַלמנות און יתומים, ס'מוז געשטעלט ווערען אויף דער טאָגעסאָרדענונג די פראַגען פון דער אוקראַאינישער, ווייסרוסישער, דייטשער און יודישער מינדערהייטען אין פּוילען. און דער „ראָבאָטניק" ענדיגט מיט פאָלגענדע ווערטער:

— „זיי געזעגענט נעכטען און זיי בעגריסט מאָרגען".

דער „קוריער פּאָראַנני" רעדט ניט וועגען קיין קאָנקרעטע ענינים. וועלכע דאַרפען פאָרקומען אין פּוילען אין יאָהר 1929. דער מחבר פון יום־טוב־אַרטיקעל שרייבט נאָר וועגען דעם, אַז ס'דאַרף ניט זיין קיין איין מענש, וועלכער זאָל ניט פערשטעהען, אַז אין דעם גרויסען ווערק פון פערטיידיגונג און שעפערישקייט פון דער מלוכה קען ניט זיין קיין רייד וועגען אַרבייטען ביחידות, לויט איינענעם גוסטאַנק. מ'דאַרף קאָאָרדינירען די בשותּפות'דיגע אָנשטרענגונגען אונטער דער אָנפיהרונג פון גרויסע כאַראַקטערען און אינטעלעקטען, וועלכע טראָגען די עטישע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דעם גורל פון דער מלוכה.

אין דער „עפּאָקאַ" לייענען מיר: אין דער גאַנצער אַרבייט פון פּוילען געהט איין פּרינציפּיעלע, אונצוטרייסבאַרע ליניע פון אַקטיווער צוזאַמענאַרבייט פאַר שלום. אין דעם ליגט דער אינטערעס פון פּוילישען פאָלק, פון אַלע פעלקער און די גאַנצע מענשהייט. מיר ווייסען, אַז אין דער הינזיכט איז דאָ פיל צו טאָן, אָבער מיר צווייפלען ניט, אַז דאָס נייע יאָהר 1929 וועט זיין אַ ווייטערדיגער פּאָזיטיווער שטאַפּ פון דער דאָזיגער אַרבייט, וועלכע פערבינדעט פּוילען מיט דער גוטער צוקונפט פון דער מענשהייט.

אין „גלאָס פּראַוודי" פּרובט דער רעדאַקטאָר סטפּיטשינסקי זיך אָפּרעכענען מיט אַלע פּאָליטישע געגנער. ער פיהרט אויס, אַז פּוילען איז דאָס דעמאָקראַטישסטע לאַנד אונטער דער זון, און אַז ווייט דער מאַי־איבערקעהרעניש איז פּוילען כמעט ניט צו דערקענען. און דאָס אַרטיקעל ענדיגט זיך אַזוי פּאַטעטיש:

אַלזאָ, אַלס דעמאָקראַטען טרעטען מיר איבער רוהיג און צופרידען פון אונזער אַרבייט די שוועל פון נייעם יאָהר. מיר האָבען דאָס בעוואוסטזיין, אַז מיר וועלען אין איהם ניט אָנטרעפען קיין רויזען און קיין לאָרבערקרענץ, אָבער אונזער פּולס קלאַפּט פעסט און מיר ריסען זיך צו אַרבייט. מיר האָבען שוין בעקעמפט גרויסע שוועריגקייטען, פאַר אונז זענען פערהאַן שוין קלענערע שוועריגקייטען. דעריבער וועלען מיר זיך מיט זיי אַן עצה געבען, און דאָס פערהעלטניסמעסיג לייכט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל פּראַקס פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען. מענער־שוואַכקייט.

אַלע אַרטן אַנאַליזען, בעהאַנד־

לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

פון 8 ביז 11 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

די אָרגאַניזאַציע פון דער פערברייטערטער „יודישער אַגענץ"

אַ געשפּרעך מיט'ן מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע דר. פעליקס ראָזענבליט.

בערלין, (יט"א) דער ציוניסטישער אַקציאָנס־קאָמיטעט האָט, ווי בעקאַנט, בעת זיין לעצטער סעסיע זיך בעשעפטיגט מיט דער פראַגע פון סטאַטוט פון דער פערברייטערטער „יודישער אַגענץ" אַ ספּעציעלע 14־פערזאָניגע קאָמיסיע, וואָס איז אויסגעוועהלט געוואָרען דורכ'ן אַקציאָנס־קאָמיטעט האָט אויסגעאַרבייט אַ רייהע אויספיהרליכע פאָרשלאַגען, וועלכע זענען איבערגעגעבען געוואָרען דער עקזעקוטיווע, אַזוי ווי אין דעם פאַל האַנדעלט זיך ניט וועגען בעשלוסען, נאָר וועגען פאָרשלאַגען, וואָס וועלען פאָרגעלעגט ווערען דעם צווייטען צד, זענען דעריבער די דאָזיגע פאָרשלאַגען בעטראַכט געוואָרען אַלס פאָרטרויליכע. כדי צו בעקענען די עפענטליכקייט אין אַ געוויסער מאָס מיט'ן גייסט, אין וועלכען די דאָזיגע ריכט־ליניען זענען אויפגעפאַסט געוואָרען האָט זיך די יודישע טעלעגראַפען־אַגענטור געווענדעט צום מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע דר. פעליקס ראָזענבליט מכוח אינפאָרמאַציעס. ה' פעליקס ראָזענבליט האָט וועגען דעם מיטגעטיילט פאָלגענדעס:

די פערברייטערטע „יודישע אַגענץ" ווערט פּראָיעקטירט אַלס אַ 3־גלידערדיגע קערפערשאַפט דעם יסוד פון וועלכער עס בילדעט דער ראַט („קאָנסיל"), אין וועלכן עס וועגן פערטרעטען די פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ווי אויך רעפּרעזענטאַנטען פון גאַנצען יודענטום אויף דער גאַנצער וועלט. דער ראַט וועט זיך צונויפקומען פעריאָדיש אין בעשטימטע טערמינען, כדי אויסצוהערען בעריכטען וועגען די ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע אַרבייטען, וואָס ווערען געפיהרט, וועהלען די לייטענדע אָרגאַנען פון דער „אַגענץ" און פעסטשטעלען די ריכטליניעס פאַר דער ווייטערדיגער אַרבייט. אַלס אַ צווייטע אינסטאַנץ וועט געשאַפען ווערען אַ קלענערע קערפערשאַפט, וואָס וועט אויסגעוועהלט ווערען דורכ'ן ראַט. מיט דער גאַנצער קאָנקרעטער פּאָליטישער און ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט פון דער אַגענץ וועט אָנפיהרען אַ דריטע קערפערשאַפט מיט'ן זיץ־אָרט אין לאָנדאָן און ירושלים, וועלכע וועט שטעהען בראש פון דער אָרגאַניזאַציע.

ווי בעקאַנט, וועלען די קערפערשאַפטען פון דער „אַגענץ" געשאַפען ווערען אויף פּאַריטעטע יסודות דורך אַ גלייכער צאָהל פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און פון אַנדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס אין פערשידענע לענדער. דער אַקציאָנס־קאָמיטעט האָט דיסקוטירט וועגען דעם, ווי אַזוי וועלען די דאָזיגע פּרינציפּען פערווירקליכט ווערען אין דער פּראַקטיק. עס איז מעגליך, אַז בעת די קאָנפערענצען פון די אַגענץ־קערפערשאַפטען וועט דער ציוניסטישער און ניט־ציוניסטישער צד זיין פערטרעטען דורך אַ ניט גלייכער צאָהל פערזאָנען. עס הערשט אַנ'אַבסאָלוטע איינשטימיגקייט אין דעם פּרט, אַז אַלץ מוז געשעהן אין הסכם מיט'ן פּרינציפּ פון כּחות־גלייכגעוויכט. כדי דאָס צו פערווירקליכען ווערט דעריבער גענומען אין אַכט אַ סיסטעם, לויט וועלכען עס ווערען דערלאָזט פערטרעטער. די דעלעגאַציעס וועלען אַזוי־אַרום יעדעס מאָל רעפּרעזענטירען אַ גלייכע צאָהל פּערזאָנען.

אַנ'אַנדער סיסטעם, וועלכער איז פרעמד דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, דערגרייכט דעם זעלבען ציל דורכדעם, וואָס די דעלעגאַציעס וועלען, אונאָפּהענגיג פון דער צאָהל אָנוועזענדע פּערזאָנען, בערעכטיגט אָפּצוגעבען די פולע צאָהל שטימען, וואָס איז פאַראויסגעזעהען פאַר דער דעלעגאַציע.

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

2 מיטוואָך
כ' טבת תרפ"ט

יאנואר
זון־אויפגאַנג 7.44
זון־אונטערגאַנג 3.28

אָפּגעשאַפט דעם מאַראַטאָריום אויף פאַר מלחמה'דיגע היפּאָטעק־חובות.

מיט עטליכע וואָכען צוריק האָט דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז דאָס מאַראַטאָריום אויף פאַר'מלחמה'דיגע היפּאָטעק־חובות ווערט אָפּגעשאַפט פונ'ם 31 דעצעמבער 1928 י.

צווישען די הויז־בעזיצער האָט די אַזויגע ידיעה אַרויסגערופען אַ בעאונרוהיגונג, ווייל די הויז־בעזיצער האָבען נישט אין זייער רשות איצט קיין געלד או נישט קיין נייע קוואַלען פון דערהאַלטען לאַנגטערמיניגע קרעדיטען. קיין וואַרשאַ איז דעריבער צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע הויז־בעזיצער־פעראיינען אין פוילען. לאָדז איז געווען פערטראָטען דורך די ה"ה לעוויצקי און באַרשטשאַק.

דער צוזאַמענפאָהר איז געווען זעהר אַ שטורמישער. ס'איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע מיט אַ פּראָטעסט געגען דעם רעגירונג פון מיניסטעריום און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו אינטערווענירען אין מיניסטעריום, אַז אין סיים זאָל אַריינגעטראָגען ווערען אַ פאָרשלאַג צו פערלענגערען דעם מאַראַטאָריום נאָך אויף אַ יאָהר, און אויב דאָס וועט נישט געשעהען, זאָל דאָס מיניסטעריום ערטיילען דעם פערבאַנד פון די הויז־בעזיצער־פעראיינען קרעדיטען אויף צו בעצאָהלען די היפּאָטעק־חובות.

אַ דעלעגאַציע פון צוזאַמענפאָהר האָט אָפּגעראַטעט אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט'ן פינאַנץ־מיניסטער טשעכאָוויטש און איהם אָנגעוויזען, אַז אויב די הויז־בעזיצער וועלען נישט בעקומען קיין קרעדיטען, וועלען פיל פון זיי אויף צו בעצאָהלען די היפּאָטעק־חובות מוזען פערקויפען זייערע הייזער. מיניסטער טשעכאָוויטש האָט צוגעזאָגט אין עטליכע טעג אַרום צו געבען אַ תשובה.

איצט האָבען די הויז־בעזיצער בעקומען אַ תשובה פון וואַרשאַ. דאָס מיניסטעריום וועט קיין שום קרעדיטען נישט ערטיילען און וועט נישט אַריינטראָגען קיין פאָרשלאַג וועגען פערלענגערען דעם מאַראַטאָריום. אַזוי אַרום איז דאָס מאַראַטאָריום פערענדיגט און וועט נישט פערלענגערט ווערען.

ניי־יאָהר־וואונשען ביים וואָיעוואָדע.

(וו) דער לאָדזער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט האָט נעכטען אויפגענומען פאָרשטעהער פון דער מגיסט און פון פערשידענע אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבען איהם איבערגעגעבען ניי־יאָהר־וואונשען פאַר'ן מ'זכה־פרעזידענט.

אַמעריקאַנער סוחרים זאָלען קומען קיין לאָדז.

(2) קיין לאָדז זאָל אין אַ געוויסער צייט אַרום קומען אַן'עקסקורסיע פון מיטעל־ און דרום־אַמעריקאַנישע סוחרים, דערונטער פון בראַזיליען, טשילי, פערו, גוואַטעמאַלאַ און אורוגוואַי, כדי זיך צו בעקענען מיט דער לאָדזער טעקסטיל־אינדוסטריע.

היינט הויבט זיך אָן די קאָנטראָל פון פאַטענטען.

(–) אין דער פרעסע האָט זיך מיט אַ פּאָר טאָג צוריק בעוויזען אַ ידיעה, אַז דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום האָט בעשלאָסען אַרויסצוגעבען אַ פעראָרדנונג נישט אַדורכצופיהרען קיין קאָנטראָלען פון די אונטערנעהמונגען פאַר'ן 15 יאַנואַר, און אַז די אונטערנעהמער, וועלכע האָבען נאָך ביז איצט נישט אויסגעקויפט קיין פאַטענטען, קענען עס נאָך טון אין משך פון 14 טאָג אָהן שטראָף־פּראָצענטען.

דאָס פינאַנץ־מיניסטעריום שטעלט דעריבער פעסט, אַז די ידיעה ענטשפּרעכט נישט דעם אמת. די קאָנטראָלע פון די אונטערנעהמונגען וועלען זיך אָנהויבען שוין פונ'ם 2 יאַנואַר אָן.

פאַר נישט בעזיצען קיין פאַטענט וועט מען בעצאָהלען שטראָף פון 3 ביז 20 מאָל אַזוי פיל וויפיל עס קאָסט דער פאַטענט.

מוטער און צוויי טעכטער ווערען משוגע
און לויפען אַרום נאַקעט אויפ'ן פראָסט.

(וו) אין דאָרף זאַלעשטשע נעבען לאָדז איז פאָרגעקומען אַ טראַגישער פאַל.

דאָרט וואוינט זייט יאָהרען די אַלמנה יאַנינאַ וויינטרויב מיט איהרע צוויי טעכטער, די 18־יעהריגע מאַריאַ און 20־יעהריגע רעגינאַ.

אייערנעכטען אינדערפריה האָבען זיך די טעכטער אויפגעכאַפּט פון שלאָף פון אַ שרעקליך געשריי: אויפ'ן בעט איז געשטאַנען זייער מוטער און האָט געריסען אויף זיך דאָס העמד און די האָר פון קאָפּ — זי איז משוגע געוואָרען. פאַר שרעק האָבען ביידע מיידלעך אויך בעקומען אַ נערווען־ערשיטערונג. אַלע דריי פרויען האָבען זיך דאַן מיט שרעקליכע געשרייען, אין די בלויזע העמדער געלאָזט לויפען איבער'ן דאָרף. מ'האָט זיי קוים פערהאַלטען, און די שכנים האָבען ביי זיי אַוועקגעזעצט עטליכע פרויען אָפּצוהיטען זיי ביז עס וועט אָנקומען הילף.

ביינאַכט זענען די דיזשורירענדיגע פרויען איינגעשלאָפען געוואָרען, און דאַן האָט זיך די משוגע'נע מוטער מיט איהרע צוויי טעכטער אַרויסגע'גנב'עט פון שטוב. מ'האָט זיך געלאָזט זיי זוכען און ענדליך געפונען די מיידלעך אין מאָמענט, ווען זיי האָבען געוואָלט זיך אַריינוואַרפען אין סטאַוו אַריין. 5 קילאָמעטער פון דאָרף האָט מען געפונען די מוטער אַ טויטע, אַ פערפרוירענע.

די אומגליקליכע מיידלעך האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל אַריין.

סילוועסטער אין לאָדז.

די סילוועסטער־נאַכט, איז אין לאָדז געפייערט געוואָרען מיט גרויס פּאַראַד.

שוין פון 10 אַ זייגער אָן איז די פּיעטריקאָווער גאַס געווען ממש איבערפולט מיט אויטאָס און דראָזשקעס. דאָס פייפעריי פון די אויטאָמאָבילען, דאָס געיעג האָט געמאַכט דעם איינדרוק גלייך עס וואָלט נישט געווען די לאָדזער בעשיידענע פּיעטריקאָווער ביינאַכט, נאָר עפּעס אַ ניו־יאָרקער סטריט.

בעזונדער בעלעבט איז געווען דער רוג פון נאַרוטאָוויטש און פּיעטרקאָווער. דאָ האָבען זיך געטראָפען די, וועלכע האָבען געאיילט אין „ספּלענדיד" און אין „פילהאַרמאָניע" מיט די, וועלכע האָבען געשטרעבט אין דער „מאַלינאָווע" „צענטראַל" און „בריסטאָל", אין שטעטישען און אין „פּאָפּולאַרני" טעאַטערן.

מען האָט אויך זעהר פיל פייערליכקייטען געמאַכט אין פּריוואַט הייזער. דאָס אַלץ האָט זיך בולט אָפּגעשפּיגעלט אין דעם טומעל און אין דער בעוועגונג אין גאַס: מאַסקעס, באַל־קליידער, לוקסוס שיך און מאָדעס! וויין און פלירט, טאַנץ און דזשאַז באַנד אין די לאָקאַלען; לידלעך, געלעכטער און לעבעדיגקייט, בעוועגליכקייט איבער די הויפּט גאַסען אַ גאַנצע נאַכט ביז'ן ווייסען טאָג אַריין.

אומגליקספאַל אדער זעלבסטמאָרד
יודישער יונגערמאַן צושניטען דורך אַ באַהן־צוג.

(–) נעכטען אַרום 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז נעבען דער באַהן־סטאַציע אין אַנדזשעיעוו איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַ צוג דער 21־יעהריגער לאָדזער איינוואוינער מאיר לייב רייך (קאָנסטאַנטינער 44). דער אומגליקליכער איז צושניטען געוואָרען אויף צוויי העלפטן. זיין פּערזענליכקייט איז פעסטגעשטעלט געוואָרען דורכ'ן פּאַס, וואָס מ'האָט ביי איהם געפונען. אויך האָט מען געפונען ביי איהם אַ בילעט פון אַנדזשעיעוו קיין לאָדז.

ווי אַזוי דער אומגליק־פאַל איז פּאָרגעקומען איז דערווייל נישט געלונגען פעסטצושטעלען. ווי מ'גיט איבער, איז דער אומגעקומענער געווען לעצטענס נישט אינגאַנצען ביים זינען און ס'איז מעגליך, אַז דאָ איז פּאָרגעקומען אַ זעלבסטמאָרד. פּאָליציי פיהרט אַן'אויספאָרשונג.

צום אָרט פון פּאָרפאַל זענען אַרויסגעפאָהרען עטליכע מיטגלידער פון חסד של אמת. דער פעראיין פערנעהמט זיך אויך מיט דער לויה.

Dr. med. A. Uryson

אינערליכע קראַנקהייטען

ספּעציעל מאַגען, דאַרם און לעבער־קראַנקהייטען

קאָנסטאַנטינער 20. טעל. 35-85

נאָכמ. פון 3 ביז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

היינט ציהונג פון דער דאָלאַרובקאַ.

היינט קומט פאָר די ציהונג פון דער „דאָלאַרובקע".

עס ווערט היינט אויסגעלאָסעוועט אין אַלגעמיין 25,000 דאָלאַר, דאָס הויפּט־געווינס 8000 דאָלאַר, איין פּרעמיע פון 3000; פינף צו 1000 דאָלאַר; 10 – צו 500 און 40 צו 100 דאָלאַר.

8 יודישע פאַמיליעס
בלייבען אָהן דירות.

אַן'אמת מהומה האָט אַרויסגערופען עהער־נעכטען אויף באַלוטער מאַרק נומער 8 די מעלדונג פון אַ קאָמיסיע, אַז די לאָקאַטאָרען פונ'ם הויז מוזען פערלאָזען דאָס הויז אין משך פון 48 שעה: דאָס גאַנצע הייזעל דראָהט איינצופאַלען.

די איינוואוינער פון דעם הויז – 8 אָרימע יודישע פאַמיליעס געפינען זיך אין אַ טראַגישער לאַגע: צו געפינען איצט אַ דירה פאַר אַן'אָרימאַן, איז זעהר אַ שווערער ענין, און עס איז ווינטער, אונטער'ן הימעל קען מען נישט וואוינען. די לאָקאַטאָרען פונ'ם הויז האָבען זיך געווענדעט צו די היגע ראַטמענער, זיי זאָלען אויסװעל'ן, מען זאָל זיי דערווייל לאָזען איבערווינטערן אין די אַלטע דירות.

ביי די פּ.פּ.ס.־פראַקציע.

(ב) צום אַרבייטס־אינספּעקטאָר וואַיטקעוויטש האָט זיך געמאָלדען אַ דעלעגאַציע פון די פּ.פּ.ס.־פראַקציע אין די פּערזאָנען פון די ה"ה פּלוציעניק, גראַטשיק און מיכאַלסקי און געמאָלדען, אַז עס בילדעט זיך אין לאָדז פעראיינען: טעקסטיל, מעטאַל, בוי, שטעטישע און עפענטליכע אינסטיטוציעס, טעאַטער, קעלנער, בעקער, שוסטער, וועכטער און טראַמוואַי־אָנגעשטעלטע. צו דער אָרגאַניזאַציע פון די פעראיינען קומט קיין לאָדז פון דער וואַרשאָווער צענטראַלע דעפּוטאַט פּרייס.

אינספּעקטאָר וואַיטקעוויטש האָט צוגעזאָגט דער דעלעגאַציע זיין אונטערשטיצונג.

גאַז־פערגיפטונג.

(2) אַרבייטענדיג ביים פעררעכטען דעם טעלעפאָן־קאַבעל אויף פּעטריקאָווער 68, איז דער 30־יעהריגער אַרבייטער סטאַניסלאַוו קופּעל פערגיפטעט געוואָרען פון גאַז, וואָס איז אַרויס פון די גאַז־רעהרען, וועלכע זענען פערגראָבען אין דער ערד. פּאָגאָטאָוויע האָט דעם אַרבייטער ערטיילט הילף.

אויף די באַהן־סטאַציעס נעמט מען אָן דעפּעשען.

עס איז אַריין אין קראַפט די פעראָרדנונג פון דעם מיניסטעריום פון פּאָסט און טעלעגראַף וועגען אָננעהמען דעפּעשען אויף די באַהן־סטאַציעס.

עס וועלען אויף די סטאַנציעס אָנגענומען ווערען פערשידענע דעפּעשען, אַמטליכע, פּריוואַטע, אַלאַרמירענדע (אין פאַל פון אַ שרפה, פערפלייצונג, קאַטאַסטראָפע א. ד. גל.) אויך פּריוואַטע, פון פּאַסאַזשירען פאַר רייזענדע. דערביי דאַרפען די רייזענדע פאַר'ן צושטעלען זיי די דעפּעשען אין וואַגאָן ספּעציעל נישט בעצאָהלען.

אַרויסגעטרעטען פון דער סאַנאַציע.

(ב) זונטאָג איז אין רודאַ־פּאַביאַניצקאַ פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג. 11 ראַטמענער פונ'ם אומפּאַרטייאישען קלוב מיט באַגוסלאַווסקי בראש האָבען אָפּגעגעבען אַן'ערקלערונג, אַז זיי טרעטען אַריין אין דער פּ.פּ.ס.־פראַקציע.

אויף דער זיצונג פון שטאָט־ראַט, וועלכע וועט פאָרקומען אין צוויי וואָכען אַרום וועלען די ראַטמענער אָפּגעבען אַ דעקלאַראַציע וועגען זייער אַריינטריט אין פראַקציע פון פּ.פּ.ס.

פערוויילונג לטובת די פייערלעשער.

דעם ערשטען פעברואַר אָרדענט אין די היגע פרייוויליגע פייערלעשער אין ניי־אויסגעבויטען אייגענעם לאָקאַל אויף שיענקעוויטש 54 דעם יעהרליכען מאַסקאַראַד.

דער גרויסער און בעקוועמער לאָקאַל וועט זיין פּרעכטיג דעקאָרירט אונטער דער אָנפיהרונג פון אינזשעניער וו. שטשורקעוויטש.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן און א. קאָמפּאַניעץ.

מיט'ן אָנטייל פון די ליבלינגס־אַרטיסטען באַריסאָווא, ראַבינאָוויטש און די בעקאַנטע פּרימאַדאָנאַ נאַדיאַ קאַרעני

היינט, מיטוואָך, דעם 2 טען, 9 אַ זייגער אין אָוונד

גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

צום 22־טען מאָל

„די חלומות פון ריבע"

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט 25 נומערן געזאַנג און טענץ פון לילין.

רעזשיסירט פון ל. ראַבינאָוויטש.

ס'נעמט אָנטייל (לויט א. ב.) פּ ר ו י ע ן: בעזמאַן, באַריסאָווא, נאַדיאַ קאַרעני, מאַכאָראָווסקאַ, נערה, פאַדערמאַן, קאָמפּאַניעץ. מ ע נ ע ר: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָסקאָוו, נייהויז, פּאַלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבינאָוויטש, ראַקאָוו.

דעקאָראַציעס: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאַן. בילעטען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

אַנאַנאַס! אין פאַרבערייטונג צוריק צו מיין פאָלק און שאָפּ לייוויק'ס.

די אומאָרדנונגען און מיסברויכען אין דער קאָאָפּעראַטיווער-צענטראַלע.

אַרום דעם קאָאָפּעראַטיווען-צוזאַמענפאָהר אין וואַרשע.

די קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג בײַ די ייִדען אין פּוילען איז פאַר דער לעצטער צייט שטאַרק אויסגעוואַקסען און האָט פערנומען אַן אָנגעזעהענעם אָרט אין ייִדישען געזעלשאַפטליכען לעבען. די קאָאָפּעראַטיווע בענק פאַר די קליינהענדלער, האַנדווערקער און מיטעלע סוחרים זענען אַ וויכטיגער עקאָנאָמישער פאַקטאָר אין ייִדישען לעבען. בפרט חייל די גרופּען, וואָס קאָנצענטרירען זיך אין די ראַיאָנע אָרגאַניזאַציעס זענען אָפּגעשניטען פון קרעדיט, וועלכען ס'ערטיילט די מלוכה, אָדער די פערשידענע מלוכה'שע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס. זענען מאַקע אין פּוילען אויסגעוואַקסען איבער פינף הונדערט קאָאָפּעראַטיווע בענק, אין וועלכע ס'קאָנצענטרירען זיך די שוואַכע ווירטשאַפטליכע גרופּען פון דעם ייִדישען מיטעלשטאַנד. די בענק האַלטען זיך אין איין ענטוויקלען און זייער צאָהל אין איין וואַקסען, אַזוי אַז כמעט יעדער 5. פאַמיליע-מענש איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין דער קאָאָפּעראַציע.

די קאָאָפּעראַטיווען זענען פעראייניגט אין איין פערבאַנד, וועלכער האָט אין זיין רשות אַ קאָאָפּעראַטיווע באַנק. די דאָזיגע צענטראַלע קאָאָפּעראַטיווע באַנק ווערט געשטיצט מיט קרעדיטען דורך דזשאָינט און יק"א און קאָן דעריבער שטיצען די איינצעלנע בענק. דער אַפּאַראַט פון דער צענטראַלע איז אַ גאַנץ צובערייטענדער און קאָמפּליצירטער און ס'האָט זיך מיט דער צייט געשאַפען אַזאַ לאַגע, ווען אַ גרופּע דירעקטאָרען און בעאַמטע זענען געוואָרען די אַליינהערשער פון דער צענטראַלע.

אויף דער פּראָווינץ האָט זיך דערווייל אַרויסגעוויזען, אַז אין פיל ערטער זענען געשאַפען געוואָרען אונטערן נאָמען פון קאָאָפּעראַטיווע בענק — פאַמיליער-בענק, וואו ס'פלעגען הערשען קליינע גרופּעס פון איינעגע מענשען און אויסנוצען די בענק צו זייערע פּריוואַטע צוועקען. אין אַ רייהע אַנדערע ערטער (קאַלישער סוחרישער באַנק א. אַנד.) זענען געשעהען מיסברויכען. אויך אין דער צענטראַלע גופא איז נישט אַלץ צוגעגאַנגען אין אָרדנונג און מיט עטליכע חדשים צוריק האָט די דירעקציע געמוזט דימיסיאָנירען און ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ אויספאָרשונגס-קאָמיסיע, וועלכע זאָל דעם צוזאַמענפאָהר, וואָס קומט איצט פאָר, אין וואַרשע, אָפּגעבען אַ בעריכט. דער צוזאַמענפאָהר פון די קאָאָפּעראַטיווען, וועלכער האָט זיך זונטאָג אָנגעהויבען איז געווען זעהר אַ שטורמישער. ס'זענען געקומען איבער פיערהונדערט דעלעגאַטען. אויף דער פייערליכער ערעפענונג האָט געשפּריצט מיט פייער און זיי האָט בעוויזען קוים צו וועהלען אַ פּאָרזיצער.

אַ האַלבען טאָג זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען פון די פּראָווינצער גרופּען און מ'האָט נישט געקענט קומען צו קיין שום רעזולטאַט. ס'זענען געווען פאָרשלאָגען איינצופיהרען אַ צוטיילונג אין ראַיאָנע, וועלכע זאָלען בילדען אַ פעדעראַציע, אַזוי אַרום וואָלט אויסגעמיטען געוואָרען אויף להבא אַזאַ גרויסער אַנטייל פון דעלעגאַטען, אויף די צוזאַמענפאָהרען, און די אַרבייט גופא וואָלט געוואָרען דעצענטראַליזירט. בעת די בעראַטונגען האָבען זיך אויסגעבילדעט גרופּען פון האַנדווערקער, קליינהענדלער און מיטעלע סוחרים וועלכע זייערע אינטערעסען דעקען זיך נישט. אין שפּיל זענען געקומען אויך פּאַרטייאישע מאָמענטען און ס'איז געלונגען צו שאַפען אַ מעהרהייט, וועלכע וועט וואַהרשיינליך איבערנעהמען די ווייטערדיגע פיהרונג פון צוזאַמענפאָהר און אפשר אויך פון'ם פערבאַנד.

אויף דער צווייטער זיצונג מאָנטאָג נאָכמיטאָג איז אויסגעהערט געוואָרען דער בעריכט פון'ם רעוויזיאָנס-פערבאַנד און דער בעריכט פון דער קאָמיסיע, וועלכע האָט געזאָלט אויספאָרשען די מיסברויכען אין פערבאַנד. דער בעריכט פון פערבאַנד שטעלט פעסט, אַז אין אַלגעמיין איז די לאַגע פון פערבאַנד נישט קיין שלעכטע און הגם די געשעפטספיהרונג איז אַ שלעכטע, דער בעאַמטען-פּערסאָנאַל אַ צו-גרויסער א.א.וו. קען אָבער די לאַגע סאַנירט ווערען.

דער מיטגליד פון דער אויסערגעוועהנליכער קאָמיסיע צו סאַנירען די באַנק פאַר קאָאָפּעראַטיווען ה' רייזמאַן האָט אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער לאַגע אין דער באַנק.

דער בעריכט שטעלט פעסט, אַ גאַנצע מענגע פעהלערען אין דער ווירטשאַפט פון דער באַנק, וואָס האָבען אַרויסגערופען היזקות. אַ בעזונדער אויפזעהן רופען אַרויס די שטעלען, וואָס רעדען וועגען דעם אָפּמאַך מיט דעם געוו. דירעקטאָר קאָוואַרסקי, וועגען דער ענטשעדיגונג פאַר איהם אין פאַל ווען ער ווערט געקינדיגט, ווי אויך וועגען דער אַסעקוראַנץ-אָפּמאַך מיט דער „ריאוניאָנע“.

דער ענין קאָוואַרסקי איז איצט לויט אַ פערשטענדיגונג איבערגעגעבען געוואָרען צו אַ פּריוואַט-געריכט, אין וועלכען די באַנק איז פערטרעטען דורך ה' פעלס און ה' קאָוואַרסקי דורך ה' סאַלאָמאָן שערעשעווסקי.

„ריאוניאָנע“ האָט דעם 15-טען דעצעמבער צוגעשיקט דער באַנק אַ נאָטאַריאַלע אויפפאָדערונג, אַז אַזוי ווי די באַנק האָט ביז איצט דעם אָפּמאַך נישט מקיים געווען, זאָל זי צוריקצאָהלען די זעכציג טויזענד דאָלאַר, וואָס זי האָט בעקומען אַלס אַוואַנס און די צעהן טויזענד זלאָטיס, וואָס זענען געגעבען געוואָרען אויף דער גרינדונג פון דער אַסעקוראַנץ-ביוראָ בײַ דער באַנק.

ווייטער ווערט פעסטגעשטעלט אין דעם בעריכט, אַז די אַרבייטס-פערטיילונג אין דער באַנק איז אַ כאַאָטישע. בעאַמטע מיט העכערע קוואַליפיקאַציעס פערנעהמען זיך מיט אַרבייטען, וואָס קאָנען אויסגעפיהרט ווערען דורך בילינע הילפס-קרעפטען. אַזוי, למשל, זענען בײַ דער אינקאַסאָ אַליין בעשעפטיגט 39 בעאַמטע (אינגאַנצען זענען פערהאַן 78 אָנגעשטעלטע) מיט אַ געהאַלט פון 15 טויזענד זלאָטיס מאָנאַטליך. די הכנסות פון דער אינקאַסאָ בעטרעפען 27 טויזענד זלאָטיס און די הוצאות 28 טויזענד זל. דערפון אַליין איז ענטשטאַנען אַ היזק פון 100 טויזענד זל.

דער „וואוער“ (אָפּרעכנונגס-אָפּטיילונג צווישען די קאָאָפּעראַטיווע בענק) ברענגט אַ היזק פון 2 טויזענד זל. אַ חודש.

אָנגעשטעלטע פון דער באַנק זענען שולדיג אַ סומע פון 63 טויזענד זל., וואָס זיי האָבען בעקומען אַלס אַוואַנסען.

עס זענען געפונען געוואָרען וועקסלען אויף אַ סומע, וואָס איז מיט 44 טויזענד זל. גרעסער, ווי דאָס ווייזט אויף דער בילאַנס.

דאָס געהאַלט פון אַלע בעצאָהלטע בעאַמטע פון דער באַנק מאַכט אויס 41 טויזענד 355 זל. אַ חודש. דערפון מאַכען אויס די פּענסיעס פון דער עקזעקוטיווע, דירעקטאָריום און פּראָקורענטען 30 פּראָצענט. די בוכפיהרונג שטעהט נישט אויף דער געהעריגער הויך און אַז. וו.

נישט קוקענדיג דערויף האָט די קאָמיסיע פעסטגעשטעלט, אַז די צאָהלונגס-פעהיגקייט פון דער באַנק איז גוט, די באַנק איז נעמליך אימשטאַנד פליסיג צו מאַכען מיט 1 מיליאָן זל. מעהר, ווי עס מאַכען אויס איהרע שולדען.

צום סוף ווידמעט דער רעדנער איניגע ווערטער דעם געוו. פּרעזעס פון ראַט פון קאָאָפּעראַטיוו-פערבאַנד און פּרעזעס פון דער עקזעקוטיווע פון דער באַנק ד"ר קלומעל. ער זאָגט:

איך וויל רעדען וועגען אַ פּערזאָן, וואָס דער גרעסטער טייל פון דער ייִדישער בעפעלקערונג האָט פאַר איהם אַ געוואַלדיגע אַכטונג, וועגען אַ פּערזאָן, וואָס האָט ריזיגע פערדינסטען נישט בלויז פאַר'ן פּוילישען ייִדענטום, נאָר פאַר'ן ייִדענטום אין אַלוועלטליכען מאַסשטאַב. איידער כ'וויל דערמאָהנען דעם נאָמען פון דער דאָזיגער פּערזאָן, בין איך זיך מבין, ווי אַ ייִד צו תפילה טון. איך מיין דאָ די פּערזאָן פון דעם מענשען, וואָס איז געוואָרען אַ מאַרטירער פון דער ייִדישער קאָאָפּעראַציע און איז אַוועק פון איהר מיט אַ צובראָכען האַרץ, אָבער אַ געלייטערטער מיט אַ קרישטאַל-ריינער נשמה. איך מיין דאָ די פּערזאָן פון ד"ר קלומעל.

ד"ר קלומעל — ענדיגט דער רעדנער — האָט אין אַ שווערער צייט פאַר איהם געבאָרגט געלד אין דער באַנק, אָבער איך ערקלער, אַז זיינע שולדען אין דער באַנק זענען געדעקט ביז אַ גראָשען.

—=:§:=—

ספּאָרט-בעוועגונג.

אויפלעבונג פון „בר-כוכבא“.

די ייִדישע טורן- און ספּאָרט-בעוועגונג בײַ אונז אין שטאָט הויבט אָן אין דער לעצטער צייט אַרויסצוווייזען סימנים פון אויפלעבונג. די אונגעהויערע פערנאַכלעסיגונג, וואָס האָט די לעצטע יאָהרען געהערשט אין דעם געביט הויבט אָן פאַראיבערצוגעהען און איהר אָרט קומט די פערשטענדניש פאַר אַ פּרוכטבאַרער אַרבייט פון פיזישער ערציהונג בײַ דער ייִדישער יוגענד.

אויך דער עלטסטער ייִדישער טורן- און ספּאָרט-פעראיין אין לאָדז „בר-כוכבא“ האָט אָנגעהויבען אַ גרויסע אַקציע דעם פעראיין אויפצולעבען און איהם אַוועקשטעלען אויף דער געהעריגער מדרגה. אַ דאַנק דער ענערגיע פון ה' א. קאָן, איז געלונגען צו פערזיכערען דעם בודזשעט פאַר „בר-כוכבא“ און דעריבער האָט די לייטונג געהאַט די מעגליכקייט צוצוטרעטען צו אַ רוהיגער און אינטענסיווער אַרבייט אויפצולעבען די בעזונדערע סעקציעס.

ביז איצט זענען שוין אויפגעלעבט געוואָרען פאָלגענדע סעקציעס: 1) די טורן-סעקציע האָט שוין אָרגאַניזירט איהרע מיטגלידער און ס'הויבען זיך שוין אָן די נאָרמאַלע טורן-שעה'ן.

2) די שווער-אַטלעטישע סעקציע איבט שוין נאָרמאַל און וועט זיך אויך ווייטער האָבען צו בעווייזען רוהמפולע נצחונות אין דער טורן-בעוועגונג.

3) די מוזיק-סעקציע האָט אָפּגעהאַלטען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג, אויף וועלכער דער אָרקעסטער פון „בר-כוכבא“ איז רעאָרגאַניזירט געוואָרען, ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַ שולע פאַר אָנפאַנגער. ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ נייע פערוואַלטונג פון דער סעקציע אין פאָלגענדער בעשטאַנד: זילבערשטיין, טאַוו, זילבער, בורשטין, חישע דראָזקי, א. אַנד.

ס'זענען איצט פערהאַן די בעסטע אויסזיכטען אויף דער גרויסער ענטוויקלונגס-מעגליכקייט פון „בר-כוכבא“. די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון פעראיין קומט פאָר דעם 13 יאַנואַר. צו דער פערזאַמלונג וועלען נאָר צוגעלאָזען ווערען מיטגלידער, וועלכע האָבען איינגעצאָהלט מיטגלידס-בייטראַג פאַר'ן חודש דעצעמבער.

ווייטערדיגע אַרעסטען

פון געפעהרליכע באַנדיטען.

(וו) מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, אַז עס זענען אַרעסטירט געוואָרען עטליכע מיטגלידער פון אַ באַנדע, וועלכע האָט אויסגעפיהרט אַ רייהע אָנפאַלען אין לאָדז און לאָדזער אומגעגענד, דערונטער דעם אָנפאַל אין קאָנסטאַנטין, בעת וועלכען ס'איז אומגעקומען לייב קאַלניעוש.

ביים פערהער פון אַרעסטירען אידעל זילבערבערג האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז אַ געוויסער שמואל לאַכמאַן פלעגט דער באַנדע צושטעלען געוועהר.

פּאָליציי האָט לאַכמאַן'ען אַרעסטירט אין אַלעקסאַנדער און איז ביסלעכווייז געקומען אויף די שפּורען פון אַ רייהע אַנדערע מיטגלידער פון דער באַנדע. די אויספאָרשונג איז אין גאַנג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע

מאַגיסטער נ. שאַז

פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט.

אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעץ א. אַז. וו.

אורין-אַנאַליז — 4 זל.

„אַרט“ זאַכאָדניאַ 43

יודישער קאַמער-טעאַטער

לייטונג: מ. בראָדערזאָן.

היינט — 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוונט

„לאַטקעס“

1) איבערטור 2) נאַקטורען 3) קאַפּעליוש 4) באַלעבאַטיש 5) קיילע-בילע 6) מורינו אַליבאַבאַ 7) וואַסער-טרעגער 8) לאַטקעס 9) ווייב און געליבטע 10) ס'ייִדישע געסעל

טעקסטען פון משה בראָדערזאָן, משה נאַדיר, אַהרן צייטלין און ב. קאָוונער. מוזיק: דוד בייגעלמאַן און י. בוים.

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוו., שבת פון 1.30 ביז 5 נאָכמ. און פון 7 אָוונד.

אָפּגעשאַפט די נאַכט-אַרבייט אין לאָדז.

(ל) פון נעכטען אָן איז אינגאַנצען אָפּגעשאַפט געוואָרען די נאַכט-אַרבייט אין אַלע אונטערנעהמונגען פון לאָדז. דער אַרבייטס-אינספּעקטאָר וועט מעהר קיין ערלויבנישען נישט אַרויסגעבען אויף נאַכט-אַרבייט. דערמיט ווערען אויך ליקווידירט די נאַכט-שיכטען אין די פאַבריקען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ל) היינט בײַנאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָיטשיצקי (נאַפּיורקאָווסקי-גאַס 27), האַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 712), אָלניצקי (וואָלטשאַנסקי 37), לײַנוועבער (פרייהייטס-פּלאַץ 2), האַרטמאַן (מלינאַרסקי 1) און קאַהאַנע (אַלעקסאַנדראָווסקי 80).

קאָנפערענץ פון דער יוגענד-אָרגאַניזאַציע

א. נ. „תאודור הרצל“.

אין לאָדז איז פאָרגעקומען דער צוזאַמענפאָהר פון דער ציוניסטישער יוגענד-אָרגאַניזאַציעס א. נ. פון ד"ר תאודור הרצל. אין נאָמען פון צענטראַל-קאָמיטעט האָט ה' גיזלער אָפּגעגעבען אַ דין-וחשבון, לויט וועלכען דער פערבאַנד קאָנצענטרירט 17 אָרגאַניזאַציעס מיט 1500 מיטגלידער.

עס ווערען געוועהלט פערשידענע קאָמיסיעס, וועלכע דאַרפען צוגרייטען דעם נעהעריגען מאַטעריאַל פאַר דער צוקונפטיגער אַרבייט פאַר דער אָרגאַניזאַציע. עס ווערען דאַן פאָרגעלייענט פערשידענע רעפעראַטען. פון ה' גיזלער — אָרגאַניזאַציאָנס-רעפעראַט, סטוד. לעוו וועגען קולטור-אַרבייט, סטוד. באָרענשטיין „מיר און די אַקאַדעמיקער“, מאַגיסטער זו ערמאַן — פּרעסע-רעפעראַט. אויף דער שלוס-זיצונג ווערען אָנגענומען פערשידענע רעזאָלוציעס צ. אַנד. אַ נייאָהר בעגריסונג פאַר פּרעזידענט מאָשטשיצקי און מאַרשאַל פּילסודסקי. נאָך דער וואַהל פון אַ צענטראַל-קאָמיטעט מיט'ן זיצאָרט אין לאָדז איז די קאָנפערענץ מיט אַ שלוס-רעדע פון ה' זאַנדער און מאַגיסטער מ. פּאָלאַקעוויטש געשלאָסען געוואָרען.

צום בעזוך פון דער א"י-דעלעגאַציע

פון קרן קימת לישראל.

די פאָרבערייטונגען צום בעזוך פון דער א"י-דעלעגאַציע פון קק"ל זענען אין פולען גאַנג. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז דעם פאָרגאַנגענעם זונטאָג פאָרגעקומען אַ בעראַטונג פון די פאָרשטעהער פון די ציוניסטישע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס, אויף וועלכער עס זענען אַרומגערעדט געוואָרען די פערשידענע פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בעזוך פון דער דעלעגאַציע.

צווישען אַנדערע איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען, פון קומענדיגען זונטאָג אָן אַ גרויסע אַקציע פון פערטיילען נייע 3000 קק"ל-פּושקעס צווישען די ייִדישע איינוואוינער פון אונזער שטאָט.

ליטעראַרישעס.

עס איז אַרויס פון דרוק און עס איז צו בעקומען בײַ אַלע צייטונגס-פערקויפער דאָס ערשטע ביכעלע פון דער סעריע פון א. אייזענשלאָס פאָלקסטימליכע מעשיות.

דאָס ביכעלע „משיח בן יוסף“ מאַכט אַ גוטען איינדרוק. פּרייז — 25 גראָשען!

אַ בריף אין רעדאַקציע.

אַזוי ווי עס ווענדען זיך צו מיר פערשידענע מענשען וועגען ענינים פון'ם פעראיין „לינת הצדק“, טייל איך מיט דער עפענטליכקייט, אַז דעם 25-טען פון'ם פאָריגען חודש, האָב איך מיך אָפּגעזאָגט פון מיין מאַנדאַט אַלס וויצע-פּרעזעס, ווי אויך אַלס פערוואַלטונגס-מיטגליד פון'ם אויבענדערמאָהנטען פעראיין.

בײַ דער דאָזיגער געלעגענהייט מאַך איך אויפמערקזאַם, אַז צוליב די געשאַפענע בעדינגונגען קאָן איך מעהר נישט טראָגען אויף מיר די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר'ן דערפיהרען ביז צום סוף די ערעפנונג פון'ם פיזיקאַליש-טעראַפּישען קאַבינעט ביים פעראיין, וועלכעס איך האָב מיך זיינערצייט אונטערגענומען.

מיט דרך ארץ.

אברהם [illegible]

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 36-02

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-, הערץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע נערוועזע. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג.

צוריקגעקעהרט.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגעריש און מענער-פּוזלכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לאַמפּ (האַר-אויספאַל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

קאנגרעס פון די שפאניאלישע קהלות.

בוקארעשט, (יט"א) דעם 25-טען, 26-טען און 27-טען דעצעמבער פ. י. איז דא אפגעהאלטען געווארען א קאנגרעס פון די שפאניאלישע געמיינדען אין רומעניען. דער צוועק פון קאנגרעס איז געווען צו שאפען א פערבאנד פון די דאזיגע קהלות.

פאר דער עפענונג פון קאנגרעס איז פארגעקומען א גאטעס-דינסט אין שפאניאלישען טעמפעל, צו דער גאטעס-דינסט זענען אויך געקומען דער געוועזענער מיניסטער פראנקו יאש, געוועזענער פרימאר קאסטינעסקו, א גרויסע צאהל רעפּוטאטען און מיטגלידער פון דער שפאניאלישער קהלה. דעם קאנגרעס האט געעפענט ה' רפאל חלפן, פרעזידענט פון דער בוקארעשטער שפאניאלישער קהלה.

אין נאמען פון דעם פרעמיער יוליו מאניו האט בעגריסט דעם קאנגרעס רעפ. קאברעסקו, וועלכער האט צוו. אנר. געזאגט: „איצט האט זיך אנגעהויבען פאר רומעניען א נייע ערא אין וועלכער אלע ראסען, וועלען זיך קענען ענטוויקלען פריי. יודען אסימילירט אייך ניט, קולטיווירט און ענטוויקעלט אייערע אייגענשאפטען, אלס יודישע ראסע, איהר וועט אזוי ארום ברענגען נוצען אויך אונזער לאנד.

ווייטער האבען בעגריסט דעם קאנגרעס דער געוועזענער פרימאר דר. קאסטינעסקו, געוו. מיניסטער פראנקו יאש, דר. שטיינהארדט און נאמען פון די קהלות אין אלט-רומעניען און אנדערע.

דר. נאלימיר האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער געשיכטע פון'ם שפאניאלישען ישוב אין רומעניען. דער רעפערענט שטעלט פעסט, אז עס האבען עקזיסטירט אין רומעניען שפאניאלישע קהלות פאר'ן 15-טען יאהרהונדערט.

עס איז אויך געהאלטען געווארען רעפעראטען וועגען דעם נייעם קולטוס-געזעץ. צום סוף פון קאנגרעס איז געשאפען געווארען א פערבאנד פון די שפאניאלישע קהלות פון אלט-רומעניען. און עס איז אויסגעוועהלט געווארען א צענטראל-קאמיטעט.

„געזערד" ווערט פראלעטאריזירט

מאסקווע, (יט"א) דא האט זיך געענדיגט ד יפלענאר-זיצונג פון הויפט-ראט און צענטראל-קאמיטעט פון „געזערד". צוו. אנר. איז אנגענומען געווארען א בעשלוס צו „פראלעטאריזירען" דעם „געזערד". מיטגלידער פון „געזערד" וועלען פון איצט קענען זיין נאר פערזאנען, וואס האבען וואהלרעכט.

פון די בעריכטען וואס זענען אפגעגעבען געווארען איז דער וויכטיגסטער געווען דער בעריכט פון א. מערעזשין וועגען ד יפראבלעמען פון דער יודישער קאלאניזאציע אין בירא-בידזשאן. מערעזשין האט בעטאנט, אז נישט קוקענדיג אויף די שוועריגקייטען, זענען נישטא קיין יסודות אפצושרייבען פון דער ליזונג וועגען א יודישער נאציאנאל-טעריטאריאלער איינהייט.

דער פלענום האט אנגענומען א רייהע רעזאלוציעס וועגען ווייטערער ארבייט אין בירא-בידזשאן.

צי איז פוטשיני'ס „טיראנדא" א פלאגיאט?

די עקספערטען-קאמיסיע וועגען די מוזיקאלישע שאפונגען פון די שוועסטער ראבינסאן.

ירושלים, (יט"א) אין די מוזיקאלישע קרייזען פון אייראפא און אמעריקא ווערט שוין זייט א לענגערער צייט געפיהרט א הייסער שטרייט ארום דער בעשולדיגונג פון די 2 שוועסטער ראבינסאן אין תל-אביב, דאס דער בעריהמטער איטאליענישער קאמפאזיטאר פוטשיני האט אויסגענוצט די מוזיקאלישע שאפונגען און מאטיווען פון די שוועסטער ראבינסאן אין זיין בעקאנטען אפערן-ווערק „טיראנדא".

די דאזיגע בעשולדיגונג האט ארויסגערופען א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע און האט געפינען אנ'אפקלאנג אין דער ברייטער עפענטליכקייט.

אין תל-אביב איז לעצטענס אין דער אנוועזענהייט פון בעקאנטע מוזיקאלישע עקספערטען געשפילט געווארען פוטשינים „טיראנדא" און גלייך נאכדעם די ענטשפרעכענדע קאמפאזיציעס פון די שוועסטער ראבינסאן.

די עקספערטען, זענען געקומען צום בעשלוס, דאס די תביעות פון די שוועסטער ראבינסאן זענען בעגרינדעט.

די שוועסטער ראבינסאן האבען בדעה נאך פסח אפפאהרען קיין אמעריקא און האפען, דאס עס וועלען זיך געפינען איינפלוסרייכע יודען, וועלכע וועלען בייהילפיג זיין אין דער אקציע פון צוריקשטעלען די יודישע קאמפאזיטארינס אין זייערע רעכט.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפען-שטראהלען
נעהמט אן פון 2—3 נאכם. און פון 4—7 אווענד

פון דיקטאטור צו א דיקטאטאר.

(ענדע פון 3-טע זייט)

נע, און איצט איז ער מיט איין שטויס ארויסגעפלויגען....

די אומפערזענליכע דיקטאטור, די דיקטאטור פון א פארטיי, וואס פערטרעט א קלאס, איז רעגענערירט געווארען אין א פערזענליכער דיקטאטור; פון דיקטאטור איז געווארען א דיקטאטאר; דאס איז בעצם די אומדערבארעמדיגע לאגיק פון דיקטאטור: זי מוז סוף-כל-סוף קרוינען איינעם, זי מוז סוף כל סוף אוועקגעהן פון איהר אומפערזענליכקייט און איבערגעבען איהר מאכט צו א פערזאן.

שפאלטונגען, רייסערייען מוזען פיהרען צו פערזענליכער דיקטאטור; עס מוז זיין איינער, וואס זאל זיך אנבייזערען שטרענג און בעשטראפען שטרענג.

און סטאלין איז די געבוירענע פערזאן פאר דיקטאטור; א מענש, וואס קען זיך נישט בויגען; א מענש, וואס האט איינמאל איינגעביסען א טעאריע און צעקייט זי, איז זי איהם אריין אין בלוט. דאס איז דער מענש מיט קלאפּען אויף די אויגען, די זייטיגע וועגען און שטעגען זענען פערשטעלט; ער זעהט נאר דעם אויסגעטראטענעם וועג.

דאס איז, דער מענש, וואס הייסט שטענדיג דעם ריכטיגען אמת, ווי אלע שמאל-קעפיגע מענשען און ווי אלע, וועלכע צעקייען א טעאריע מיט גרויס אנשטרענגונג, מיט אזא אנשטרענגונג, וואס פערנעהמט דעם גרעסטען טייל פון זייער לעבען; נאך א לעבע דארפען זיי האבען פאר נאך אזא גייסטיגער אנשטרענגונג.

סטאלין איז דער טיפּישסטער דיקטאטאר. מוסאליני אפילו איז שפּילעוודיגער און בויגינער פאר איהם.

א טיפּישער דיקטאטאר איז ער מיט דעם, וואס ער האלט כסדר אין איין ראטעווען די פארטיי און די „קאנטרי". ער זעהט כסדר אויף טריט און שריט געפאהרען, מורא'דיגע סכנות; ער זעהט אומעטום אפּיקורסים, לעסטערער און בעהאלטענע שונאים.

א טיפּישער דיקטאטאר איז ער מיט דעם, וואס ער קעמפט געגען דער קלענסטער זינד מיט די שארפסטע און שטרענגסטע מיטלען; די קלענסטע שטראף איז ביי איהם פערניכטען דעם געגנער אינגאנצען; אויב געבען עמיצען א קלאפּ, דארף עס זיין א טויט-קלאפּ.

און כסדר קלאפּט ער „טרעפּנע".

טראצקי איז שוין פערשיקט, אבער פאר איהם איז דא נאך א גרויסע געפאהר, וואס ער האט א נאמען געגעבען טראצקיזם, און אט האט ער ארויסגעלאזען א בעפעהל, אז מען זאל קעמפען ביזן לעצטען טראפּען בלוט מיט דער גרויסער געפאהר פון טראצקיזם.

וויפיל געפאהרען אזעלכע האט לענין בעזייטיגט מיט א קלוגען שמייכעל, מיט א שניידיג ווערטעל, מיט אנדערהען פעטערליך פאר'ן אויער און מיט וויציגער אויסלאכונג.

האט דאך לענין שוין אויך געהאט צו קעמפען מיט א לינקער קליפּה אין קאמוניזם, האט ער אנגעשריבען א שארפען פּיכעל און האט עס א נאמען געגעבען „די קינדער-קראנקהייט פון לינקיזם". לענין האט אויך געהאט צו קעמפען מיט א לינקער קליפּה אין קאמפּארטיי, אבער ווי לייכט, ווי געשיקט, ער האט איהם בעקעמפט.

קיינער איז נישט ארויסגעווארפען געווארען, קיינער איז נישט גע'פסל'ט געווארען אויף טויט.

וויפיל מאל האט זיך דער אומרוהיגער טראצקי איינגע'עסט אין לענינ'ען מיט זיינע שארפע ציינער. אבער לענינ'ען איז קיינמאל נישט איינגעפאלען צו פערניכטען טראצקי'ן, פערקעהרט, ער האט איהם געהאלטען נעהנטער געבען זיך און אזוי ארום נישט אפגעפערמט איהם.

לענין איז נישט געווען קיין דיקטאטאר.

לענין האט געהאט דעם מוט אויסצולאכען זיינע אייגענע פעהלערען און טעות'ן.

צו-פריה איז לענין אוועק פון דער וועלט. ער איז אוועק און האט נישט בעוויזען אויסצוהאדעווען אזעלכע קלוגע, אזעלכע טיכטיגע פארטיי-טאטעס, ווי ער.

ער איז אוועק, און אוועק די קלוגשאפט, וואס איז אלץ גובר, און אנשטאט איהר, איז געקומען די שטארקע, שווערע האנט, וואס ארבייט אנשטאט דעם שכל.

לענין איז געווען דער קלוגער קאפּ פון דער פארטיי — איז עס געווען דיקטאטור; סטאלין איז דער שווערער קולאק איז ער דיקטאטאר.

(מארגען-זשורנאל)

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט-, האר און ווענערישע קראנקהייטען
סעקסועל-שוואכע, ליכט- און ראט, רענטגען-שטראהלען און
קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

Dr. Z. Rakowski
[illegible] פאר ווייבער, [illegible] פון [illegible]
[illegible] 9. טעלעפאן 27-61
[illegible]

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.
אייגענע פראצאווניע פון [illegible]
[illegible]
ליכע פים, גארטעלען א. ז. וו.
עמפפאנגט פון 5—7 אין אווענד.

אין מאנטע קארלא.

פערשידענע טיפּען, אזארט-שפּילער.

וויפיל געוויכטער, שיקזאלען, פסיכאלאגישע רעטענישען געהען פערביי פאר דעם אויפמערקזאמען בעאבאכטער אין די גרויסע קאסינאס פון מאנטע קארלא און דאוויל, וואו ריזיגע פערמעגענס ווערען געוואונען און פערשפּילט! נאטירליך איז אין די דאזיגע קאסינאס פאראן א מין קדשי-קדשים, אנ'אפּגעשלאסענער קרייז, צו וועלכען עס ווערט צוגעלאזען בלויז די אריסטאקראטיע פון רולעטקע-שפּיל. און נאר א דאנק א צופאל קען מהער אמאל אריינדרינגען א דרויסענדיגער, וועלכער איז געבעך נישט אימשטאנד צו ווארפען זיך מיט הונדערטער טויזענדער פראנקען ביים גרינעם טיש. די דאזיגע אריסטאקראטיע איז דער שטאלץ, דער רוהם פון די קאסינאס. מיט גרויס דרך ארץ דערצעהלט מען זיך דא לעגענדעס וועגען די דאלי סיסטערס, ראטשילד, פרינץ פון וועלס און אנדערע גרויסע העכט.

אבער אויך דא זענען פאראן פּרעמדע, וועלכע מאכען דעם אנשטעל, אז זיי זענען גרויסע שפּילער. ווען אין דער אמת'ן זענען זיי עס נישט. פאראן אויך אזעלכע, פאר וועמען דאס שפּילען איז א גוט מיטעל פאר רעקלאמע. אדוואקאטען, דאקטוירים, פערפום-פאבריקאנטען, גרויסע שניידערס, וועלכע עס לוינט איינצוקריצען זיך אין דעם זכרון פון די רייכע און מעכטיגע. יעדער איינער, וועלכער ווערט געזעהען אין דעם פריוואטען זאל פון דאוויל אדער פון מאנטע קארלא, ווערט גלייך א דאנק דעם צוגערעכענט צו דער סאמע סמעטענע פון זיין געשעפט אדער פראפעסיע.

דאס זענען די אומאינטערעסאנטע פערזאנען. מען בעמערקט זיי אפילו נישט. מען פראינטערעסירט זיך מיט זיי בלויז דעמאלט, ווען פלוצים געפינט זיך אן אין זיי די אזארט-ליידענשאפט און זיי פערגעסען אינגאנצען, אז זיי זענען דא גאר צוליב אנדערע צילען. אבער דאס געשעהט זעלטען.

פאראן דא אבער מערקווירדיגע עקצעמפּלארען: מענער, וועלכע מען זעהט אין קיין שום אנדער פּלאץ נישט, נאר אין די קאסינאס. געהיימנישפולע מיליאנערען, וועגען וועמען קיינער ווייסט נישט, פון וואנען עס נעהמען זיך זייערע מיליאנען. זיי זענען דא אייביג דא. עס זעהט אויס, ווי זיי וואלטען געבוירען ווערען אין דעם פראק. זיי זענען העפליך, זענען קארג אויפ'ן ווארט און העכסט ווירדיג. ווען זיי שטעלען די קאַט, וועלכע דארף ענטשיידען איבער א פערמעגען, זענען זיי, דאכט זיך, פערנומען גאר מיט אנ'אנדער זאך. בשעת מעשה, טרייסלען זיי גאר זויבער, זארגפעלטיג דעם אש פון פאפּיראס. זיי בעהערשען זיך אזוי, אז לויט דעם קאלטען אויסדרוק פון זייער פנים, קענט איהר פאר קיין פאל נישט טרעפען, צי זיי געווינען אדער פערלירען.

איינעם פון זיי האט מען געפרעגט:

„אינטערעסירט אייך דאס שפּילען?"

„ניין", האט ער געענטפערט, „אבער דאס לעבען לאנגווייליגט מיך נאך מעהר".

דער, וואס האט אזוי געענטפערט, איז א שעהנער רייכער און גייסטרייכער יונגערמאן. עס איז שווער צו גלויבען, אז אזא יונגערמאן, פאר וועלכען די גאנצע וועלט איז אפען, זאל נאכט איין, נאכט אויס, יאהרענלאנג זיצען אין קאסינא און שפּילען אין קארטען. עס קען א זייטיגען מענשען אויסזעהען, ווי אנ'אפּקומעניש, ווי א שטראף פון גאט, אבער פאר איהם איז עס דאס גאנצע לעבען מיט אלע רייצען און אלע גליקען. ער טיילט אויס קארטען און רוקט מיליאנען און איין עק טיש אויפ'ן אנדערען.

אבער עס געהט אוועק א שטיקעל צייט, און אלע גרויסע שפּילער פערשווינדען מיט אמאל. איינער האט דא בלויז אפּגע'פטר'ט בלויז זיינע סעג, אנ'אנדערער חדשים, א דריטער יאהרען גאנצע. אבער קיין איינער געהט נישט אוועק קיין זיגער. אמת, עס געשעהט, אז איניגע געווינען זעהר א סך געלד און האבען דעם כח דעמאלט אוועקצוגעהן. אבער זיי קומען צוריק. די, מיט א שטארקען ווילען, קומען שפּעטער. אבער אויך זיי קומען סוף כל סוף ווידער און דאן פערלירען זיי. אלע ווייסען עס, זיי אליין ווייסען עס אויך. אבער זיי ווערען אהער געטריבען פון אנ'אומגעהויערער קראפט און קענען זיך נישט וועהרען.

עס איז אינטערעסאנט צו בעאבאכטען אזא מין שפּילער פון גרויסען סטיל ביי א וויכטיגען „שפּיל". מיט א האלבען בליק שאצט אזא אפ זיין געגנער. קען יענער שפּילען בעסער ווי ער? מסתמא נישט. נאר ער וויל וויסען, צי יענעם שפּילט איצט דער מזל. און ער זוכט עס צו דערקענען דורך אזעלכע צייכענס, וואס אנדערע בעמערקע[ן] גאר נישט.

פאר די, וועלכע קענען זיך נישט בעהערשען, פאר די, וועמענס הענט ציטערען, די, וואס כאפען דאס געלט צו שנעל און קוקען מיט פיבערדיגע קלאגענדיגע אויגען אדער טוען גאר א שלייַדער די קארטען און הויבען אן שרייען, פאר אזעלכע האט ער נישט מעהר ווי א בליק פון גלייכגילטיגער פעראכטונג.

וועלכע מערקווירדיגע טראגישע געשעהענישען דא שפּילען זיך אפּ! מען דערצעהלט וועגען א שפּאניער, וועלכער פלעגט זיך אלע פאר שעה אפרייסען פון דעם גרינעם טש און אין א דערבייאיגען באר אויסטרינקען שטעהענדיג א גלאז שווארצע קאווע. דאס איז אפשר געווען זיין איינציגע שפּייז. נישט דערפאר, ווייל ער האט נישט געהאט קיין געלט. פון די לאנגע קעשענעס פון זיין שווארצען ראק פלעגט ער ארויסשלעפּען טויזענטער פראנקען. אבער ווי ער וואלט מורא געהאט עפּעס צו פערזאמען, פלעגט ער זיך דערפאר פערגינען נאר די פאר טריט צום באר, און די פאלעס פון זיין ראק פלעגען דערביי פלאטערן פון איילעניש, וואס דאס האט עפּעס גאר נישט געפאסט צו זיין בכבוד'יגען געלאסענעם אויסזעהן.

ער האט ביים שפּיל-טיש קיינמאל נישט בעפּעהלט. ביי דער ערשטער פארטיע פאר מיטאג האט מען איהם שוין געקענט זעהן און ער פלעגט בלייבען ביז דער לעצטער, נאך האלבער נאכט. שטעהענדיג א צוריקגעצויגענער, שטרענגער, מיט א בעשפּאנטען געזיכט.

פאר'ן שפּילען פלעגט ער ארויסציהען פון קעשענע א קליין קעסטעל, עפענען עס פארזיכטיג און זיין פנים פלעגט דעמאלט פלוצים אויפלייכטען. פון דעם קעסטעל פלעגט ארויסשיינען די גאלדענע מיניאטור פון א מאדאנע מיט א קליינעם אלטאר, בעצירט מיט פערל און רובינען. דער שפּאניער פלעגט זי האלטען אויפגעהויבען אין זיין רעכטער האנט, און די ליפּען פלעגען שעפּטשען א תפלה: זאל איהם די מאדאנע העלפען און פיהרען זיין האנט צו דער רעכטער גליקליכער קארט.

ווען ער פלעגט געווינען, פלעגט ער נעמען מיט געלאסענער זעלבסטשטענדיגקייט די סוזענער, פערבייגען זיך פרעהליך פאר דער קליינער שיינענדיגער מאדאנע, געדאנקט איהר, ווי אנ'איידעלמאן זיין קעניגין.

פלעגט ער פערלירען, פלעגט ער קוקען שטאר, ווי עס וואלט געשעהן עפּעס אנ'אומגעליכע זאך, פערשליסען דאס קעסטעל, אריינלייגען עס אין קעשענע, און זיין האנט פלעגט ציטערען.

ער האט ווייטער פערלוירען, און דא איז אט וואס געשעהן: ער האט אויפגעהויבען דעם פינגער און א סטראשע געטון די גאלדענע מאדאנע:

שפּעטער האט מען איהם ארעסטירט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז געווען א גזלן און ארויסגע'גנב'עט פון טעמפעל די קאסטבארע מיניאטור. אז מען האט איהם פערהאלטען, ווייסט איהר, וואס ער האט געטון? ער האט גענומען האסטיג דאס קעסטעל, א שליידער געטון אויף דער ערד און עס צוטראטען.

און ווען ער האלט זי נישט פאר קיין קמיעה, אט די מאדאנע, און פערקויפט זי פריהער, וואלט ער געקענט קריגען פאר איהר איבער הונדערט טויזענט פראנק.

ק. ל—ן.

סענסאַציאָנעלער פּראָצעס
פון פאַמיליע בלייכרעדער צוליב אַ ירושה.

אין בערלינער לאַנד-געריכט האָט זיך אָנגע-הויבן אַ זעהר טשיקאַווער ציוויל-פּראָצעס. די יורשים פון בעריהמטען באַנק הויז בלייכרעדער (געשמד'טע יודען) מאָהנען ביים באַנקיר דר. פאַול פאָן שוואַבאַך אַ סומע פון אַ מיליאָן גאָלד-מאַרק.

די תביעה פון די בלייכרעדער איז ענטשטאַנען ביי פאָלגענדע, אומשטענדען:

אין יאָהר 1914 האָט די פאַמיליע בלייכ-רעדער און פאָן שוואַבאַך געפיהרט שותּפות די געשעפטען. דאָס פערמעגען פון דער פירמע בלייכ-רעדער האָט דעמאָלסט בעטראָפען 20 מיליאָן דאָלאַר. אין יאָהר 1918 איז דאָס פאַרמעגען גע-וואַקסען אויף נאָך אַ מיליאָן גאָלד-מאַרק. דאָס פאַרמעגען איז פערטיילט געוואָרען לויט'ן שליסעל פון די ריוחים און היזקות פון די שותּפים.

פאָן שוואַבאַך איז געווען בעטיילינט מיט 41 פּראָצענט ריוח און היזק און די ברידער בלייכ-רעדער, – האַנס און ווערנער, – זענען געווען בעטייליגט מיט 23 פּראָצ. יעדערער, די איבעריגע שותּפים האָבען געהאַט נאָך אַ קלענערען אַנטייל.

נאָך דער אינפלאַציע-צייט האָט דאָס באַנק-הויז בלייכרעדער איבערגערעכענט דאָס פערמעגען אויף דער גאָלד-מאַרק-וואַליוטע. דערביי האָט שוואַבאַך זיך נישט גערעכענט מיט'ן שליסעל פון די רוחים און היזקות, נאָר לויט די קאַפּיטאַלען, וואָס יעדער פון די שותּפים האָט געהאַט אין געשעפט.

די ברידער בלייכרעדער זענען אַרויס בשן ועין פון דעם דאָזיגען חשבון. קוים אַ צעהנטעל פון פערמעגען איז פערבליבען.

די פאַמיליע בלייכרעדער, האָט צוליב דעם, וואָס מען האָט געמאַכט די חשבונות לויט אַ נייעם שליסעל – נישט לויט די רוחים, נאָר לויט די געלד-קאַנטאָ'ס – געהאַט אַ היזק פון זעהר פיל מיליאָנען.

די בלייכרעדערס קוועסטיאָנירען איצט אין בערלינער געריכט, אויב פאָן שוואַבאַך האָט גע-האַט אַ רעכט איינצופיהרען אַ נייעם שליסעל.

איינער פון די יורשים, וואָס איז געווען אַנ׳-אַפּוטרופּוס פון דער ירושה, איז געווען ווערנער בלייכרעדער, וועלכער איז מיט אַ צייט צוריק געשטאָרבען.

דער דאָזיגער ווערנער איז נאָך געווען זייער יונג און אונערפאַרען אין יאָהר 1923 איז ער אַריינגעטראָטען אין באַנק הויז, אַלס לעהר-יונגעל. פאַול פאָן שוואַבאַך האָט ביי דעם דאָזיגען יונגען מענשען אויסגעבאַרט זיין שטים רעכט אויפ'ן חלק ירושה אויף אַ רייה יאָהרען. די איבעריגע יורשים, בפרט די יוריסטען, האָבען וועגען דעם נישט געוואוסט. ערשט שפּעטער האָבען זיי זיך דערוואוסט וועגען דער דאָזיגער קאָמבינאַציע.

און איצט האָבען זיי דערוועקט אַנ׳אָנקלאַגע, ווייל זיי פיהלען זיך בעגולט.

די פערטיידיגער פון דעם אָנגעקלאָגטען ערקלערען, אַז פאָן שוואַבאַך, איז יורידיש אין אָרדנונג. די בלייכרעדערס ווידער פאָדערן, אַז מ'זאָל מבטל מאַכען דעם בילאַנס, וואָס איז גע-שלאָסען געוואָרען מיט פינף יאָהר צוריק.

דער צד שכנגד טענה'ט ווידער, אַז עס איז אונמעגליך מבטל צו מאַכען אַ בילאַנס פון 5 יאָהר צוריק. עס וועט ענטשטעהען דער שווערסטער ציוויל-יורידישער פּלאָנטער. בעת דער אינפלאַציע-צייט האָט מען זיך נישט געקאָנט רעכענען מיט די בעגריפען פון ריוחים און היזקות, – גיכער דאַרף מען רעדען וועגען דער ליקווידאַציע פון דער אַלטער אונטערנעהמונג און דער גרינדונג פון אַ נייער.

דאָס געריכט אין בערלין האָט איינגעפונען, אַז צום ערשטען מאָל קומט פאָר אַ פּראָצעס פון דעם מין, און די געזעצען בנוגע אַזעלכע ענינים זענען נאָך נישט גענוג אויסגעאַרבייט און אויפ-געקלערט. דער פּראָצעס איז דעריבער אָפּגעלעגט געוואָרען אויף צוויי חדשים, און די גרעסטע יו-ריסטען פון דייטשלאַנד וועלען זיך פערנעמען מ'ט דער דאָזיגער מערקווירדיגער פלוגתא.

16 טויזענד מייל מיט'ן אויטאָמאָביל.

(איינדרוקען פון אַ רייזע).

דער שווערסטער עטאַפּ פון אונזער וועג

היות עס איז אונז נישט געלונגען אַרויסצו-בעקומען קיין אינפאָרמאַציעס וועגען אונזער ווייטערדיגער רייזע, נישט ביי די געבירטיגע איינ-וואוינער און נישט ביי דער לאָקאַלער מאַכט, האָבען מיר שוין ווילענדיג צי נישט ווילענדיג, גע-מוזט וואַרטען אויף אונזער וועג-ווייזער, וועלכער איז אין אַ וואָך אַרום אָנגעקומען מיט דער שיף קיין ראַדזשאַף.

צוזאַמען מיט אונזער וועג-ווייזער ה' אַלטמאַן האָבען מיר אויסגעאַרבייט דעם מאַרשרוט פון אונ-זער ווייטערדיגער רייזע, וועלכע האָט געפיהרט דורך טאַנגאַ, טאַלאַדי, ווראַלינג, על אַבעיד, אומ-רובאַו, קאָסטי, וועדמעדאַני און קאַרטום. לויט אונ-זערע בערעכנונגען האָבען מיר לויט דעם מאַר-שרוט בעזאָלט אָנקומען קיין קאַאיר דעם 25 יולי.

מיר האָבען זיך געלאָזט אין ווייטערדיגען וועג מיט אַ פעסטען גלויבען אין זיך און אין אונזערע שעוראָלעטען. דער וועג, וועלכען מיר האָבען דורכגעמאַכט פון ראַדזשאַף ביז קאַרטום דורך פונאַנדערגעפלייצטע טייכען, וויסטע דזשונ-גלען, פייכטע בלאָטעס און זומפען, בערג און שמאָלע שפּאַלטען צווישען בערג איז געווען אַ פולשטענדיגע איבער'חזר'ונג פון אונזער רייזע איבער'ן פליין באַהאַר. דער אַריבערפאָהר איבער'ן טייך אַפּון איז כלל נישט געווען לייכטער פונ'ם אַריבערפאָהר איבער'ן טייך ריווי. חוץ דער שווע-ריגקייט, וואָס דער טייך איז דאַן געווען אַרויס פון די ברעגעס, איז נאָך צוגעקומען אַ שרעקלי-כער אומגעוויטער מיט אַ שטורעם און דונערן און בליצען. מיר זענען בעת'ן אַריבערפאָהרען איבער'ן טייך טאַקע געווען אין אַ גרעסערער סכנה, מחמת צוליב דעם שטאַרקען ווינט מיט די דונערן און דעם שטאַרקען שטראָם פון טייך האָבען אונזערע קינסטלעך אויסגעבויטע פּאָנטאָנען געדראָהט יעדע ווייל'ע איינצופאַלען אונטער דער משא פון אונזערע אויטאָמאָבילען.

צוויי לאַנגע וואָכען האָבען מיר אויף אונזע-רע אויטאָמאָבילען געקעמפט געגען אַלע שוועריג-קייטען – אַטמאָספערישע און טעכנישע. אונזערע אויטאָמאָבילען, ביז דער העלפט פערזונקענע אונ-טער'ן וואַסער, האָבען צייטענווייז אַזוי געמוזט דורכמאַכען אייניגע מייל, ביז מיר האָבען זיך געשטעלט אויף אַ פעסטען באָדען. און הגם מיר זענען געווען פעסט פערטרויט אין דער אויסגע-האַלטקייט און שטאַרקייט פון אונזערע אויטאָמאָ-בילען, דאָך האָבען מיר זיך שפּעטער אַליין גע-חדוש'ט איבער ־עם, ווי אַזוי מיר זענען דעם שווערען וועג דורכגעקומען. אַלע טיילען פונ'ם מאָטאָר האָבען רעגעלמעסיג פונקציאָנירט, הגם די אויטאָמאָבילע האָבען זיך שעה'ן לאַנג געפונען אין וואַסער.

ערשט אַזאַ נסיעה איבער די שווערסטע אַפ-ריקאַנישע וועגען בעוויזט, וואָס עס קאָן אויס-האַלטען און בייקומען אַ מאָדערנער אויטאָמאָביל, אויב ער איז נאָר אויסגעבויט דורך ערסטקלאַסיגע אינזשינערען און פון די בעסטע מאַטעריאַלען.

די אַפריקאַנישע וועגען זענען דער בעסטער פּרוביר-שטיין פאַר אַ גוטען אויטאָמאָביל. אויב ער האַלט אויס אַזעלכע קאָמוניקאַציע בעדינגונגען, וועט ער שוין קענען ביישטעהן אויך אַלע אַנדערע שווערסטע פּרובען.

ג. מייקפּיס.

די אַפערע פון פרוי אַנאַ.
כאַבאַר און שווייג-געלד.

פּאַריז, 1 (ספּ. טעל.) דער סקאַנדאַל אַרום דער אַפערע פון דער „גאַזעט די פראַן“ ברענגט יעדען טאָג נייע איבערראַשונגען. נאָך אַ פערהער, וואָס האָט געדויערט 14 שעה, בעת וועלכער פרוי אַנאַ איז קאָנפראָנטירט געוואָרען מיט דעם שעף רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „זשורנאַל“ און מיט אַ געוויסען געשעפטס-מאַן אַמאַר איז אַמאַר אויף אַ פעראָרדנונג פון אויספאָרשונגס-ריכטער אַרעס-טירט געוואָרען.

אַמאַר האָט געהאַט מיטגעטיילט, אַז פרוי אַנאַ האָט איהם בעאויפטראַגט פאָרצולעגען דעם „זשור-נאַל“ אַ מיליאָן פראַנק אין מזומן און אַ בעדייטענדען אַנטייל אין „גאַזעט די פראַן“, אויב די צייטונג וועט אָפּשטעלען איהרע אָנגריפען אויף מאַדאַם אַנאַ. געגען דער דאָזיגער בעהויפּטונג האָט פרוי אַנאַ ענערגיש פּראָטעסטירט און האָט ערקלערט, אַז פונקט פערקעהרט, דער רעדאַקטאָר פון „זשורנאַל“ האָט דורך אַמאַר'ן ביי איהר נעפאָדערט אַ מיליאָן שווייג-געלד. דער אַרטיקעל וועגען פרוי אַנאַ, וואָס האָט זיך גלייכצייטיג בעוויזען אין „זשורנאַל“, איז טאַקע געווען בעדייטענד מילדער, ווי די פריהערדיגע. דעסגלייכען האָט פון איהר פערלאַנגט געלד דער אַרויסגעבער פון דער צייטונג „רימעיר“ אַנקעטיל, זי האָט פאַר אַנקעטיל'ן געגעבען צוויי מאָל צו 75 טויזענד פראַנק און פאַר'ן „זשורנאַל“ אַ מיליאָן פראַנק. דאָס געלד האָט אַמאַר צוגענומען פאַר זיך. ער איז, ווי געזאָגט, אַרעסטירט געוואָרען.

פאָטאָגראַפירט אייך נור
אין קונסט פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט
„Parisien“
69 BRZEZIŃSKA 69
וואו עס ווערען אויסגע-פערטיגט די שענסטע אויפנאַהמען לויט די נייעסטע פאָטאָ-טעכניק.
פּינקטליך! / רעעל! / ביליג!
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

Dr. med.
J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען.
נעהמט אַז טעגליך פון 5 ביז 7 אָוונד.

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע
DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-98.
בעמט אָן פון 8–10 און פון 5–8, פרויען פון 3–4
וואַרטע זאַל פאַר פרויען.

דער שוואַרצער וואָלף
(ראָמאַן).
(33

– ווי אַזוי קאָנט איהר רעדען מיט אַזאַ זי-כערקייט? – האָט דאָס מיידעל אויסגערופען – איהר קאָנט דאָך מיך אַבסאָלוט נישט.

– דערפאַר קאָן איך אויסגעצייכענט אַזעלכע מענשען, פון וועלכע איהר זענט ענטלאָפען. מען וואָלט אייך ווידער געצוואונגען צו פערנעהמען זיך מיט שפּיאָנאַזש. איהר וואָלט זיך געפייניגט, זיך נישט אונטערגעגעבען, און לסוף געמאַכט אַ פּרוב צו ענטלויפען.

דאָס מיידעל האָט רוהיג געזופּט דעם טיי, און זיך אָנגעלעהנט אינ'ם ווינקעל פון שטוהל, נישט אָראָפּנעהמענדיג פון איהם אַנאַויג.

זי האָט אַ זאָג געטהון מיט אַ שמייכעל:

– ביי אייך איז אַ מאָדנע מאַניער צו עפּס-האַפּענען מענשען פריינדלענדיג און זיי ווערען אייער עהרליכקייט.

– רעדענדיג מיט אייך, טו איך עס גראָד נישט. זי האָט אַמיזירט אַ קוק געטהון אויף איהם.

– פאַרוואָס?

– ווייל איך בין איבערצייגט אין דער ערנסט-ליכקייט פון אייערע כונות. אַז איך וואָלט אייך נישט געגלויבט, פריילין דזשייקאָבס, וואָלט איך אייך סיי-ווי נישט אָנגעצוואונגען מיין ווילען. איך וואָלט אייך פשוט געזאָגט: „די טיר איז אָפען, געהט אייך געזונדערהייט, וואו איהר ווילט, איהר מעגט זיך געהן צו דער „היגטישער חברה“, און מיטטיילען זיי אַלץ, וואָס איהר ווייסט, און זאָלען זיי טון, וואָס זיי ווילען“. איהר מיינט אודאי, אַז זיי בעאונרוהיגען מיך? שוין-זשע מיינט איהר, אַז איך האָב מורא פאַר עמיצען פון דער דאָזיגער קאָמפּאַניע?

– מיר דוכט זיך, אַז איהר זענט צו זיכער אין זיך, הער לעמאַן.

– זאָל זיין, אַז עס איז אַזוי! – האָט ער אַ ציה געטהון מיט די פּלייצעס – אַלענפאַלס איז אין מיר נישט פערשוואונדען דער שטאָלץ, וואָס מיין דערציהער האָט אין מיר איינגעפלאַנצט. איך האַלט זיך אַ סך העכער פאַר דער דאָזיגער טעמפּער, נאַ-רישער סאָדע. אַלענפאַלס בין איך קליגער פון זיי... און איך וועל זיך קענען פערטיידיגען.

אויף דעם מיידעלס פּנים האָט זיך אויסגע-מאָלט סרויער און ענטוישונג.

– הלמאַי, לויבט איהר זיך אַליין?

– גלויבט מיר, איך טו עס נישט צוליב נאַ-רישען שטאָלץ, נאָר מחמת פערנאַכטונג צו די דאָ-זיגע שטעציגע פּלבים... איך טו עס מחמת פער-דרוס, וואָס איך בין געצוואונגען צו טראַכטען וועגען אַזעלכע געמיינע יונגען, ווי פּאַפּינאַ, הערס-היימער, קאַטשאַלקאָווסקי און זייערע חברים.

– און דזשייקאָבס! האָט זי רוהיג צוגעגעבען – איהר האָט געוואָלט זאָגען דזשייקאָבס.

– בנאמנות, איך...

– מיר איז אַלץ איינס, – האָט זי איהם אי-בערגעשלאָגען מיט אַ שמייכעל – איך פערשטעה אייך גאַנץ גוט, הגם איך ווער עס אודאי שטאַרק פ רוואונדערען, ווען איך וועל אייך זאָגען, אַז מיך הויבט עס נישט אָן צו אַרען. איך ווייס אַלץ, וואָס איך בעדאַרף צו וויסען, – האָט זי סודות'ריג צוגעגעבען.

– אַ סך וואָלט איך אָפּגעגעבען צו דערווי-סען זיך, וואָס איהר ווייסט אַלץ, – האָט ער ערנסט אַרויסגעבראַכט.

– פריהער אָבער זאָגט מיר, וואָס ווייסט איהר וועגען דעם מיסטער דזשייקאָבס, – מיין פאָ-טער, וויל איך זאָגען – וואָס עס צווינגט אייך צו חושד זיין נישט נאָר איהם נאָר אויך מיך?

– איך ווייס גאָרנישט, – האָט ער זיך מודה געווען – גאָרנישט ווייס איך... איך בין אָבער אַלעמען חושד... און וואָס איך טראַכט מעהר וועגען דעם געשעהענעם אין דער פאַרינער נאַכט, אַלץ מעהר קום איך צו מיין פריהעריגען אויס-פיהר. אַ, איהר מעגט לאַכען, וויפיל איהר ווילט! איהר וועט אָבער נישט פריינגען קיין ספקות אין מיין זיכערקייט... שוין-זשע וואָלט איהר גע-קומען ביינאַכט אין מיין צימער, ווען מ'וואָלט אייך עס נישט געהייסען? און ווער, חוץ אייער פאָטער קאָן מיט אייך בעפעהלען? צו-וואָס האָט ער צו טון מיט דעם קאַטשאַלקאָווסקי'ן, אויב ער האָט מיט איהם קיין עסקים נישט? צו-וואָס וואָלט איהר ענטלאָפען פון איהם, ווען איהר וואָלט זיך נישט דערוואוסט פּלוצים סאַראַ שמוציגע ראָליע ער שפּילט אין דער טייוולאָנישער מאַכינאַציע?

לילי דזשייקאָבס האָט נישט געענטפערט.

זי איז געזעסען שווייגענדיג, נישט בעריהרט זיך פון אָרט, און פעסט אויסגעהאַלטען זיין ענער-גישען אַדורכדרינגענדען בליק.

– ווען איך וואָלט נישט מורא געהאַט, אַז איך וועל אייך מצער זיין. – האָט ער הייס צוגע-געבען – וואָלט איך אייך געזאָגט, אַז די פער-דאַכטען מיינע ענדיגען זיך נאָך נישט דערמיט...

זי האָט איהם אומגעדולדיג איבערגעשלאָגען:

– איך בעט אייך, זאָרגט זיך נישט וועגען מיין צער, הער לעמאַן, זאָגט, וואָס נאָך ווענט איהר חושד?

– איך בין איבערצייגט, אַז מיסטער דזשיי-קאָבס, אייער פאָטער... איך בין איבערצייגט, אַז דעם אומגליקליכען ראַדזשינסקי'ן האָט מען דער-הרג'עט לויט זיין בעפעהל...

דאָס מיידעל איז דערשראָקען אָפּגעשפּרונגען אויף צוריק, אָנקוקענדיג איהם מיט אומצוטרוי.

– ראַדזשינסקי? – האָט זי איבער-געחזר'ט אַ בלאַסע – ראַדזשינסקי?...

(פאָרטזעצונג קומט)

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רע־דאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערן אויף יורידישע פראגן, וואס ווע־רן צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בלויז די לעזער וואס שיקן צו דעם קופאן וועלן באקומען ענטפערן אויף זייערע יורידישע פראגן.

גילטיג דעם 2-טען יאנואר 1929

8579. א לענטשיצער סוחר.

דיין אייער אנפראגע איז שווער צו דרינגען וואס פאר א זשירא עס גייט איך. וואס פאר א זשירא עס זאל אבער נישט זיין, ווערט זי פארפאלן נאך די דריי יאהר.

8580. ס. ראמער.

דער מאטיוו וועט אייך נישט שטערן צו בע־קומען אנ׳ערלויבניש צו טראגן געוועהר.

ווענדעט זיך מיט אנ׳ענטשפרעכנדע בקשה אין דער סטאראסטווע.

8581. איינע לאקאטארן פון וועדושער 38.

מיר האבן זיך מיט דעם ענין שוין נישט איינמאל אינטערעסירט. הגם ס׳איז נישט פארהאן קיין בפירוש געזעץ צו צאהלען פאראויס דירה־געלד, פונדעסטוועגן משפט׳ן די לאדזער געריכ־טען יא צו צו צאהלען דירה־געלד פאראויס.

בכדי אויסצומיידן כסדרדיגע שיקאנעס, וואל־טען מיר אייך געראטען צו צושיקן דירה־געלד יערען חודש. דערביי בערעכטיגט אייך דער ארט. 6 טייל 6 פון דעקרעט וועגן לאקאטאר־שוץ.

8582. ק. ל. א.ז׳ ווי איהר האט נישט קיין דאקומענטאלע בעווייזן אז, אויך קיין עדות קאנט איהר זיך אויך נישט פעררופען — ממילא וועט דער ענין קענען ערלעדיגט ווערן דורך א שבועה.

8583. ק—שטיין.

דער פונקט „נ", טייל 1 ארט. 2 שליסט טאקע אויס געוויסע אביעקטען פון דעקרעט פון לאקאטאר־שוץ, אנהויבענדיג פון 1־טען יאנואר 1926 יאהר.

דאס דאזיגע געזעץ איז נאר גילטיג גאנצע פאב־ריקס־געביידעס. וואס שייך ענצעלנע לאקאלען, אין א עלכע געביידעס, וענען זיי נאר אין א עלכע פאלען ארויסגענומען פון די הנחות פון דעקרעט, אויב זיי זענען פעררינגען צוזאמען מיט דער טרייב־אינסטאלאציע.

איבעריגענס, אויב דער לאקאטאר בענוצט זיך נישט מיט דער דערמאנטער איינריכטונג און בע־וועגט די אונטערנעהמונג נישט סיי־קיין מעכאני־שע, נאר מיט האנדקראפט, מעג ער אפילו די האבן סיגנעריגנען, אינטערלינס דער אביעקט יא דעם דעקרעט וועגן לאקאטאר־שוץ.

8584. א לע׳ער פון פלאץ דאמבראווסקיענא.

א ז׳ ווי די מוטער ציהט זיך ארויס און לאזט איבער אין דער וואוינונג מינדעריעהריגע קינדער, וועט דער הויזוירט בעקומען אנ׳עקסמיסיע.

ס׳וועט נישט ענדערען די לאגע, וואס די מו־טער דינגט זיך נישט קיין אנדערע בעוואוינערע וואוי־נונג, נאר ציהט זיך אריין אין דער דירה פון איהר צווייטען מאן. דאגעגען פערענדערט יא די לאגע דער אומשטאנד, וואס די קינדער זענען נאך מינד־עריעהריג.

8585. ס. ק.

איהר מוזט אייך אומבעדינגט איבערציהען. פערשטעהט זיך אויף וויפיל דער לאקאל, וועלכען דער הויזווירט שטעלט צו אייער דיספאזיציע איז פאר אייך פאסיג.

בעז דארף קיין ספעציעלע אפמאך וועגן דער בע־ארעניש נישט שליסען, ווייל כל זמן איהר וועט דעם לאקאל אין נייעם הויז פערנעהמען וועט ער סיי־ווי אונטער יגען די פארשריפטען פון דעקרעט.

8586. ש. פ—ל.

אייער אנפראגע האט איהר נישט טרעפליך ארדעסירט.

דאס איז א רייךדעראקציאנעלער ענין, וועגן וועלכען איהר דארפט זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט׳ן רעדאקטאר.

8587. א פעראינטערעסירטער ארבייטער ב.

8588. אנ׳אנטי־אלקאהאליקער.

8589. בערשטכאן פון לאגעווניצקי.

וועגן אייערע ענינים מוזט איהר זיך פער־שטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 סיטבערגענדיג די ציטונג.

8590. ב. ל.

איהר קענט די פריילין אדאפטירען. מיינען דעם מוז צוזאמענגעשטעלט ווערן אנ׳ענטשפרעכענ־דער אקט ביי א רעדענט, וועלכער מוז בעשטעטיגט ווערן דורכ׳ן קרייזגעריכט.

צו אדאפטירטע קינדער גענייסען אלץ פון די זעלבע אימיגראציע־הנחות, ווי נאטירליכע, דארפט איהר זיך ערקונדיגען אין אנ׳עמיגראציע־ביורא.

8591. א. טישלער.

איהר קאנט אויסקויפען א פאטענט פון דער 8־טער קאטעגאריע. אויפ׳ן סמך פון דאזיגען פאר־טענט קאנט איהר בעשעפטיגען 4 געזעלען.

8592. א גרויסע לעזער פון פאמארסקא נאכ.

ווענדעט זיך מיט אנ׳ענטשפרעכענדען מעמא־ריאל צום מאגיסטראט.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען.

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

עהמט אן פון 8—9½ פריה און פון 3½—4½ נאכם

מעכאנ. שלאסערײ און שווייסערײ

J. REDER

ŁÓDŹ, Konstan ynoswka 11;

(Róg Zachodniej)

כ׳נעהם אן אלערארט שלאסערײ־ארבייטען
ביליגע פרייזען און מיט פינקטליכער אויספיהרונג.

פריוואט־וואוינונג גדאנסקא 20.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
נאוואשינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד״ר חאלינסקי נאז, האלז, אויערן קר.	4—5
ד״ר קערשנער קינדער קראנקהייטען	9-11 3-4½
ד״ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	11—1
ד״ר לוביטש הויט און געשלעכט־קר.	12½—1½
ד״ר שמירנפעלד נערוועז און גמטישע קר.	1— 2
ד״ר גאלדבלאט אויגען־קראנקהייטען	12½—½
ד״ר עליאסבערג כירורגישע קראנקה.	1—2
ד״ר בערגמאן פרויען און געבורטס־הילף	5—4

קוואץ־לאמפ, שפראך־שטערונגען ווי שטאמלען א. א. אין ... ענטלעכקייטען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראהלונג איינ־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויך ... זון שטאט, — און לאבאראטאריום ווערען ... אנאליזען, ווי אויך פלעגען און ...

... נעגען שקארלאטין.

ד״ר ... זקי סטאמאטאלאג
צאהן־ארצט 10—1 5—6
קינסטליכע ציין, קרוינען, פלאמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפילים, טריפער און הויט־קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע.

האט זיך איבערגעצויגען אויף אנדזשעיא 5

עפט אן פון 8 — 10 פריה און פון 5—9 אין אווענד.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

שעכטעל־מאכער
ויע־ען געבויכט ווי אויך
לערן־יונגלעך
אין מעדלעך
20 פאלודניאווע 20
2 הויף. שאכטעל־פאבריק.

Dr. med.

W. EYCHNER

גינעקאלאג־אקושער
נעווזשער 11.
טעל. 34-72
... פון 3—6 אווענד

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

... און וענערישע קראנקה.
... פון ליבע־ווייל איינס.
... פון 4—7 אין אווענד

צוריקגעקעהרט

לעכער
מאשינאווא
ווערען אנגענומען אויסצו־נייהען צו ביליגע פרייזען
ביי ג. נארדמאן
29 צעגעלניאנא 29

עס ווערט געזוכט
א קוואליפיצירטער
הויזען־נייהער
צו מאגאזין־ארבייט
ביי מ. גלוכי
נאוואמייסקא 28.

LEKARZ DENTYSTA
St. GELBERG
צאהן־ארצט
טעל. 31-08, 15 ...

יודישער פרויען־פערבאנד
וו. י. ז. א.
21. אלעיע קאשטשושקי 21.
היינט, 8.30 אווענד וועלען אויף וועבענטליכען
טעע־אווענד
פארקומען רעציטאציעס פון די שאפונגען
— פון —
פרץ, שלום עליכם, אש, שניאור א.א.
איינגאנג פאר מיטגלידערינס און איינגעפיהרטע געסט אומזיסט.
3490

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט־קראנקהיימען
און מענער־שוואכע אנאליזען פון בלוט און
אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגי־שע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער
הייל־קאבינעט קאסמעטיק.
— — — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — —
פון 11 ביז 12 מיטאג און פון 2 ביז 3 נאכמיטאג
נעהמט אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען.
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— — בעזונדערע ווארטע־צי... פאר פרויען. — —
וויזיט 3 זל.

אגוטע בשורה

פאר אלע ליבהאבער פון שעהנע יודישע פאלקס־מעשיות און לעגענדעס.

די טויזענדער לעזער פון בעליבטען פאלקס־שרייבער **אלתר אייזענשלאס** געדענקען נאך גע־וויס זיינע הארציגע ערצעהלונגען פון אלטען יודישען לעבען, מעשיות פון גוטע יודישע מידות, רחמנות, סבלנות, יושר און הילף.

אט די אלע אויסגעצייכנעטע, בא׳חנ׳טע יודישע פאלקס־מעשיות און לעגענדעס וועלען איינגיכען זיך בעווייזען אויפ׳ן ביכער־מארק.

יעדען פרייטאג וועט ערשיינען א ביכעל פון 16 זייטען מיט 3 אדער 4 מעשיות.

יעדעס ביכעל וועט איינגאנצען קאסטען 25 גר.

אויב איהר ווילט האבען א אמוזירענדען שבת, קויפט אזא ביכעל. יעדעס ביכעל איז א גאנצע זאך פאר זיך. אויב איהר וועט זאמלען די ביכלעך, וועט איהר דערנאך האבען א שעהן גרויס בוך.

אינפארמאציעס צו בעקומען ביי די יורשים פון **א. אייזענשלאס**, לאדז, פאלודניאווא 11, אין הויף, לינקס, 3־טער שטאק, אין דער לייה־ביבליאטעק.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. **18-26**

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku, 1-go stycznia do poniedziałku, dnia 7 stycznia 1929 r. wł.

Program noworoczny!

Dramat w 10 aktach

SERCE

(MAŁA ANETA)

W roli głównej: MARY PICKFORD.

Następny program:

Miasta miljona poległych (verdun).

Kino „SŁOŃCE" Napiórkowskiego 28.

פון דינסטאג, דעם 1־טען יאנואר 1929 ביז מאנטאג, דעם 7. יאנואר 1929 — אונגעוו. פרעמיערע!
דער בעוואוסטער **Lionel Barrymor** און דער וואונדער־שעהנער **Norman Kerry**

דאס מעדעל פון דער האלבער נאכט

גרויס דראמאטיש מייסטערווערק פונ׳ם לעבען פון גאלד־זוכער לויט דער בעוואוסטער ערצעהלונג פון Rex Beach
אנהויב 4 נאכם. שבת — 3 א זייגער, זונטאג און יום־טוב 1 נ"ם פון 1 ביז 3 נאכט. זענען אלע פלעצער צו 40 גראשען.
צופאהר מיט׳ן טראמוויי נומ׳ 3 און 4.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פון ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-53.

ד״ר ראקאווסקי נאז, האלז, אויערן קר.	10—11 5—6 7—8
ד״ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—3
ד״ר גאלדשטיין־ אויגען־קראנקהייטען פאלאק	1—3 7—8
ד״ר יוספסאן נערוועז קראנקהייטען	12—2
ד״ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פאפירני פרויען און געבורטס־הילף	11—1½ 5—6
ד״ר קאנטאר כירורגישע־קראנקהייט, 4-5 ...	1—2
ד״ר מיינבערג אינג. הערץ, לונגען־קר.	11—1 5½—7
ד״ר טופפעל רענטגען	10—12 4—6
א. פרידענשיק צאהן־ארצט	5—7
ג. רויס צאהן־ארצט	3—2

צאהן־... , בעליכטונגען, קוואצען, פלאמבען א. א. וו.
בײ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען־אינסטיטוט
... פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) ...
... בעשטראהלונג און ...
... , קווארץ־לאמפ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, ...
... א קורס פאר שוועסטער.
... נעגען שאולער (שקארלאטין) פון 4—5 ...

די לעטשניצע איז ... ... אפען ווינטער
היוזם אין דער שטאט.

ערצטליך־קאסמעטיש. קאבינעט
אריז. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

... פרייזען: ...

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.